

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hátra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hátra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos pelit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szombat, január 10.

Mai számunk főbb közleményei:

- Az osztrák képviselőház Sternberg gróf ellen.
- A „szegény” aggiegény ötvenezer koronája.
- Ti os a kivándorlás aradi katonaköteleseknek.
- Mozgalom egy műegyetemi tanár ellen.
- Urihőgyek a kulturpalota szinpadán.
- A budapesti árvaszék ellensége.
- Milliár. osok az uzsora ellen.
- Tisza István gróf a királynál.
- Aradi szállószagzárak sérelmei.
- Az új mozis szabályrendelet.
- A veszélytelen repülőgép.
- Tarkaságok.

Milliárdosok bankja.

Arad január 9

Miről álmodozik nálunk a pénzpiaccal tőkét-elhelyező, vagy kölcsönt-vevő viszonyban levő ember? Emelkedő osztalékról és leszálló kamatlábról. A jámbor adós, akit lassan úgy eltemetnek a váltók, hogy egyik lejáratától a másikig lélekzetet is alig tud venni, türelmetlenül lesi a hiradást: mikor enged a magas, a legmagasságosabb kamatláb egy-egy félszázalékos, mikor enyhülnek azok a feszült pénzügyviszonyok, amelyekben ő — az adós — feszül meg legjobban. És a tőkés — aki kis vagy nagy vagyonát részvényekbe fektette, azt tanulmányozza közgazdasági rovatból, mérlegekből, szállongó hírekből: vajon kap-e több osztalékot és meny-

nyivel a tavalyinál; több osztalékot, talán kárpótlásul annak az izgalmas remegésnek, amelyet egy esztendő alatt, háborus hetekben átélt.

Ezek a mi pénzügyi álmaink, apró, szegényes, koronás álmok, amelyek elfakulnak, eltűnnek a káprázatos, gigászi amerikai pénzalom mellett. Az oceánon túlról, ahol minden szinte fantasztikus méreteket ölt, most is olyan tervet hirdetnek, amely még tervnek is gyönyörű. Milliárdosok fognak össze és száz meg ezer milliárdot halmoznak fel, hogy új bankokkal áraszák el Amerikát. Olcsó kamat, kis kölcsönök, az apró emberek, gyöngye lábán álló, kezdő iparosok, kereskedők segélyezése: ezzel a szándékkal indul bele a sajtóságos tömeges bankalapításba egyelőre három milliárdos. A gondolat annál érdekesebb és szebb, mert épen Amerika a hazája a minden kis vállalkozást megemésztő molochoknak. Az apró kereskedőt elnyeli, megfojtja, leveri a nagy áruház, az iparost a gyár, az áruházat, ha magában áll, a gyárat, ha apróbbacska — csak néhány milliós — elsöpri, magába olvasztja a tröszt, Milliók: ez odaát nem biztos alap, megingathatatlan vár; ott a milliárdok beszélnek...

Valahol — úgy látszik — mégis hiba keveredett a pénzhegyek halmozódásába, hogy maguk a milliár-

dok urai letördösnek néhány ezer-milliós sziklácskát a hegyből és eldarabolják erre-arra apró embereknek is hozzáférhetően. A milliárdosok bankjai, ahogyan tervezik őket, inkább jótékony intézmények lesznek, mint bankok, vagy legalább is altruista bankok — persze nem a szónálunk kompromittált értelmében. Lehet-e szebbet elképzelni, mint azt a montanai, daytoni, clevelandi, mackeesporti bankot — a milliárdos bankok egyikét — ahol két kézzel osztják a pénzt az arra érdemes businessman-nek olyan kamattal mellett, ami egyszerűen nevetséges...

Eddig tart az amerikai álom. Mint minden álomra, erre is felébredésnek kell következni és ébredés közben az a gyanu támad bennünk, hitetlen — pénzügyekben pedig épenséggel hitetlen magyarokban: talán-talán nem is olyan nagyon önzetlenek, altruisták, jótékony bankért rajongók Astor, Cornegie és Rosenwald, amikor olcsó kamatot hirdetnek a boldog amerikaiaknak, továbbra is megmaradnak jó, okos, új milliárdokat szerző pénzembernek és végül tiszteletreméltó üzletet csinálnak jótékony bankjaikkal. Am még ennél az üzletnél sem jár rosszul a könnyű kölcsönhöz jutók serege és a milliárdosok bankja még így is távoli, fantasztikus, szép álom nekünk.

Kálvária-ut.

I ta: Bede Jób.

I.

— Ügyelj, Balázs; erős légy te, Balázs! Hallják-e a libui-utca felé haladtában így tanítja magát: „Erős légy; a kedvesedet el ne veszítsd, bátran!”

Előre! Az ember azt hinné, hogy Balázs, aki itt halad, valamely nagy, életbevágó ügyet fog eligazítani egy pillanat alatt, most azonnal, rögtön itt az utcán, melyet fehérvirágos akácok körítenek, míg fent a hádzsongrádi mágnes kastélyokon aranyozott gömbök égnek, miként villámos nagy gömbölyű csillagok úgy ragyognak a tüzes nap fényében a fák sátrai fölött. Itt azonban itt az uton port vernek a lépések, Csabán Balázs megtelik porral, fehér lesz kopott kabátjának a válla és szürke az egész fiu, hogy alig látszik, távolról ki sem venné észre, mert vékony fiu az Isten adta, mint egy árva lé.

A libui-utca igazában csak most épül. Most nőnek ott becsületes kőházak, pléhföldekkel, kerítésekkel és vasrácozatu ablakkal. A telkeket gyorsan vásárolni kezdik a városbeli gazdagok. Ha távol is van a libui-utca, ma-holnap divatos lesz.

Csabán Balázs az épülő házak közt bakatva a meszes állványokat, gerendákat és malteres ládákat kerülgeti.

— Borzasztó — így szól — az embernek

az utjában folytonos sár és akadály van, miként az életben; de erősek legyünk!

Végre elérkezik az utca széléhez, mely belenyulik a mágnes utcába, ám el van különítve tőle mégis egy sikátor által, hol szücsmester emberek laknak.

A kis ház, ahova bemegy a régiékből való. Lefelé kell lépni a küszöbön két lépcső fogat, így az ember a boltba jut.

Egy sápadt beteges asszony fogadja. E pillanatban mosolyog az asszony; a mosolya úgy látszik, mintha az ajkától a homlokáig huzódnék és mosolygás e valóban, vagy sírás, azt senki sem tudná megmondani azok közül, akik nem hallják, hogy az asszony ezt mondja:

— Ah, Isten hozta édes Csabán ur, kegyed mindig pontos, tessék besétálni, azonnal viszem a kávé.

Csabán urnak elvörösödik az arca s egyszerre megizzad. A fáradságos meleg ut miatt történik ez, mindig így történik és előkerül a zsebéből lopva kibuzva egy kendő, már csupa rongy az is, megtörli vele az arcát.

— Gyöngye kegyed, Csabán ur, — szól részvétellel az asszony — tessék besétálni!

— Oh, kérem én erős vagyok, erős leszek, kérem, köszönöm.

Az ajtót nyitja az asszony. Csabán átmegy a kis konyhán. A tej fő itt egy kéklábasban és a kávé gőze terjed a levegőben.

Belép a másik szobába. Ezt a bolthoz képest szalonnak nevezném. A földje deszkával padozva van, az ablakon fehér csipke függő-

nyök lógnak, az asztalon piros virággal átszőtt zöld takaró, továbbá nem szabad elhallgatni, hogy az asztal mellett régi töltött székek állnak, felette fekete rámban két arókép. Az asztalon piros üvegben egy csomó friss borostyán illatozik. Az egész szoba árnyékos volt.

— Géza! — szól Csabán Balázs bejövet — Géza hol van.

Senki se felelt, hát Balázs leült az ablak mellé, melyen át szintugy látszottak a hádzsongárdi nyaralók, mint az utcáról, sőt egynek az ablakából, mintha ideverődne e homályos szobába a sokszínű szivárvány, melynek színeiben leánytündérek játszanak habruhában, fehér vállaik ragyognak, rózsaszínű arcuk mosolyog és szemük tekintete átvillan a virággalatos levegőn messziről bűvölettel.

Az ajtó megnyílik és a sárga asszony jön be. Balázs felriad, a gondolkodását összeszedi.

— Kérem, Wainné nagysága, Géza nincs itthon?

— Nincs, nincs még — felel az asszony — a nénémhez küldtem, de egy fél óra alatt jön. Nem baj, ha ma egy félórával kevesebb ideig is tanítja, tessék addig kávézni.

A kávé ott van már az asztalon; mellette egy nagy kifli, friss piros oldal.

Most először történik, hogy Géza, kit Csabán Balázs ur havonként három forintért és vacsora gyanánt kapott kávéért az elemi tárgyakra tanít, nincs idehaza és először látható ma az asztalon orgonavirág és az ablakon a fehér csipkefüggöny.

Az új mozi szabályrendelet

— Megadástadják az aradi mozik jövődelmét. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 9

Ma történt meg az első lépés arra, hogy a mozgófénykép színházak felállítása körül rendet teremtsen végre a város és hogy azokat a maga részére hasznosítsa. A város jogügyi bizottsága Varjassy Lajos polgármester elnöklésével tartott ülésében megalkotta a mozi szabályrendeletet. Ez mindaddig, míg a belügyminiszter jóvá nem hagyja, csak tervezet, de addig is lesz akkora ereje, hogy a már meglévő mozik engedélyesei az átmeneti idő alatt is fizetnek a városnak, a közgyűlés, illetve a tanács által meghatározandó összegben, a mainál magasabb díjakat.

A szabályrendelet, amelynek főbb elveit már ismertettük több alkalommal, a belügyminiszter felhatalmazása alapján készül. Mikor ugyanis a miniszter megsemmisítette a harmadik mozi jog értékesítésére vonatkozó közgyűlési határozatot, leiratában kimondta, hogy nincs kifogása az ellen, ha a város addig is, míg a mozi ügyet országosan rendezzi, szabályrendeletet alkot és szabad kezet engedett arra is, hogy a jogokat tetszése szerint értékesíthesse. A polgármester annak idején, mikor a közgyűlés említett határozatát felterjesztette, kérdést intézett a miniszterhez, vajon a már működő mozikra vonatkozólag szerzett jogokat tekintve a megadott engedélyt, de a miniszter erre választ nem adott.

— Nincs is szükség feleletre — mondotta Jegessy Károly dr. főügyész — mikor a jogügyi bizottság elé terjesztette ma a szabályrendeletet és ezt elfogadásra ajánlotta — mert a szabályzat 2. szakaszának 2. pontja kimondja, hogy a már fennálló mozik engedélyesei a mutatványi díj fizetésére kötelesek és ezek után nem lenne sok értelme annak, hogy a szerzett jog kérdése felett vitatkozzék a bizottság. A fontos nem az, hogy miért, hanem hogy mennyit fizet a két mozi. A főügyész ezután általánosságban ismertette a szabályzatot, illetve annak öt első szakaszát, amelyek kimondják, hogy a mozi jog a város

monopoliuma, amelyet akár házi kezelés, akár bérbeadás útján, akár pedig engedélyi díjak fizetése ellenében értékesít, meghatározzák a díjak szedésének módját, annak ellenőrzését és azt, hogy a közgyűlés dönt a felett vajon, mily feltételek mellett adja bérbe a jogot. A szabályrendelet a jogok számát és a mozik felállításának helyét egyáltalában nem korlátozza.

A főügyessel szemben Nagy Sándor dr. szükségesnek mondotta annak megvitatását, vajon van-e szerzett joguk a már létező mozik tulajdonosainak és a főkapitány által kiadott engedély okiratokból, de a mutatványokról szóló miniszteri rendeletről kimutatta, hogy szerzett jog nincs, még pedig azért, mert azt indítványozta, hogy a 2. szakasz 2. pontját hagyják ki a szövegből, minthogy ez rést ütne a város elvi álláspontján.

A bizottság azonban Fábry Sándor dr. álláspontjára helyezkedett, aki kijelentette, hogy szerzett jog nem lehet a mozi jog, mert Magyarországon reál jogot csak a törvény biztosíthat valakinek, de a szakaszt változatlanul kérte fentartani, mert az praktikus szempontból helyes ha bent van a szabályrendeletben.

Mielőtt azonban még általánosságban elfogadta volna a bizottság a szabályzatot, Sугár Jenő dr. és Tabakovits György dr. tiltakoztak az ellen, hogy a város a mozi jogot monopolizálja, mert ennek törvényes alapja nincs és az a közszabadságba, az erkölcsbe ütköző jogtalan cselekedet.

Öt óra elmúlt, mire eddig eljutott a bizottság és akkor érkezett a terembe Nemess Zsigmond bizottsági tag. Mikor arról értesült, hogy már négy óra óta tanácskoznak, szót kért és felmutatta a polgármesternek az ülésre szóló meghívóját, amely öt órára volt kiállítva.

— Ezért nem veszek részt a vitában, de különben is tiltakoznom kell a bizottság tárgyalása ellen, mert az törvénytelenül van összeállítva. Még el sem foglalták helyüket a közgyűlésben az új városatyák, még a törvényhatóság meg sem alakíthatta a bizottságait, tehát nem lehet joga a jogügyi bizottságnak sem, hogy a januári közgyűlés részére dolgozzék.

— Hogy semmi kifogásuk se lehessen az új tagoknak — mondotta a polgármester — meg-

hívtam azokat is az ülésre, akikről fellehető, hogy a jogügyi bizottság tagjai lesznek.

Nemess dr. nem fogadta el ezt az érvet, meghajolt és távozott.

A bizottság azonban tovább folytatta munkáját. Elfogadta az első két szakaszt változatlanul.

A harmadik szakasz állapítja meg a mutatvány díjakat, még pedig, mint ismeretes, a színház bruttó bevétele után fokozatosan emelkedő százalék szerint. Ha az engedélyes által eladott belépő jegyek után elért évi bevétel 50000 koronát meg nem haladja, a bevételi összegnek 8%-a; 50000 koronát meghaladó és 75000 koronát el nem érő bevételi összeg után ezen összegnek 10%-a; 75000 koronát meghaladó évi bevételi összeg után ezen összeg 12%-a fizetendő mutatványi díj címén.

A polgármester, minthogy az ellenőrzést nehéznek és költségesnek tartotta, e helyett azt ajánlotta, hogy a következőképp szóljon a 3. szakasz: Mutatványi díj címén köteles az engedélyes napi előadásenként 10 koronától 60 koronáig terjedő összeget a városi pénztárba befizetni. A mutatványi díj mérvét a fenti kereten belül a törvényhatósági bizottság állapítja meg.

Fábry Sándor dr. az eredeti szöveg meghagyását kérte, mert a legigazságosabb megadótársi rendszer az, ha a tiszta jövedelmet róják meg teherrel. A másik rendszer igaztalanul sújtaná a konkurens új vállalatot, mely esetleg nem megy olyan jól, mint a többi és mégis egyenlő terhet kellene viselnie azokkal. Az ellenőrzés igen egyszerű, mert a város adja ki a lebélyegzett jegyeket és a szabályrendelet amúgy is kimondja, hogy az esetre, ha az engedélyes visszaél csak egy esetben is, az engedély elvonandó tőle. A naponkénti kiadás azért is rossz, mert alku tárgya lehet és zaklatásnak teszi ki a városatyákat.

A bizottság többsége Fábry dr. indítványát fogadta el azzal a változtatással, hogy a százalékos kulcsot hat, nyolc és tízre redukálta.

A többi szakaszokat, melyek az engedélyek rendőrhatalósági feltételét állapítják meg, vita nélkül elfogadták.

II.

A kávé kitűnő erős kávé és meleg és zsiros. Mig Balázs a kávéét meg nem izlelte, folytonosan az idehozó út hangulatában raboskodott. Hogy milyen nehezek és mennyire akadályokkal eltorlaszoltak az ő vágyai. Vágyakozni a Házsongárd nyaralójának édes lakójáért, Bibon Tildáért, ki a legszebbek közt legesodálatosabb, álmodozni és a mindennapi kávéért a beteg asszony gyermekét tanítani, oh, nehéz sors. Ki bírja ezt? Légy erős, Balázs. Mindennap egy Kálvária-ut. A lélegzete kifárad, lábai elgyöngülnek, amíg idejön és százszor, de ezerszer kell biztatnia önmagát, hogy jöjjön; az utból vissza ne térjen, mert nagy vágya van minden lépéssel visszatérni, lefeküdni a kollégiumi ágyra és éhen halni, inkább szólni, hogy a meleg kávé elszédíti, tehetatlenné és rabbá teszi az éhséget legyőző erős erejével. Mily más lenne, ha urrá tudna emelkedni és megjeleni fent a kastélyban, az erkélyen, megfogni a Tilda kezét és leborulni előtte, az egyetlen, látható Isten előtt.

— Nos, Balázs ur, izlik a kávé?

Az asszony nyitja be az ajtót, most is mosolyog. De nem egyedül jön; nyomában félénken egy leány jön.

— Kérem, Balázs ur, lássa, vendégem van. A férjem testvérének a leánya, bemutatom, Wain Etuska, itt pedig bemutatom Csabán Balázs tanárjelölt urat, a Géza nevelőjét. A fiu felkél és bólintgat a fejével; a kezét keresi, de minden itt mozogni indul, az

asztalon az üres csésze meglibben, a kanál leesik és úgy csörömpöl, mintha egy ércutorony omlott volna össze.

— Bocsanat kisasszony — hebegi Balázs — bocsanat.

A leány egy fiatal, de fejlett barna leány, a szemén hosszú árnyék pihen, a haja fekete fényén a csipkefüggönyön át beözönlő nap játszik.

A fiu verte le ijedtében a csészét és mégis a leány pirult.

— Nem baj, Balázs ur, nem baj — szól esőndösen — én fölveszem.

És valóban lehajolt, a kanalat ő fölvette, csinosan a csészére tette s aztán ime leült a másik székre és melegen nézte Balázs urat.

— Az jót jelent — folytatta az asszony — ha valami ilyenkor leesik, nagyon jót jelent.

Ekkor is mosolygott. A leány viszont félrefordult és az asztalon a borostyánvirág közt babrált.

Balázs hirtelen felkelt. Miért tette, de az ablak elől félre vonta a csipkefüggönyt.

— Nézd valamit? — kérdezte a leány.

— Nem gyermekem — felelt a fiu helyett az asszony — Csabán Balázs urnak az a szokása, hogy a függönyt félre huzza. Különben jöjj te is az ablakhoz; gyönyörű itt az, hogy az egész Házsongárdot lehet innen látni.

A Házsongárd tetszett is. Soha ilyen szép nem volt. Mintha közelebb jöttek volna

virágos kertjei, gyümölcsfáinak fehér illatos lombjai. Bolond galambok kacagásai és fehér tündérei (az asszony már kiment a szobából) és fehér tündérei, a boldogságra született leányok. Most káprázatos az egész. Szébb sohasem lehet.

Balázs nem tudja, hol van. Azt hiszi, hogy föntjár, csodálatos álmának országában, mert egy leány meleg közelletét érz, feje elkábul.

— Igen, ez gyönyörű — mondja és az area kitüzesedik — lássa Etelka, a világot örömkökre alkotó az Isten, szerelmeseknek, boldogoknak világára. Aki keresi, megtalálja a boldogságot, mely szegénynek és gazdagnak egyaránt itélve van.

A leány felemelte rá nagy fényes szeméit. Miért fogta meg a kezét és miért vonta azt az ablakhoz Balázs? Tudta-e mit tesz, vagy csak álmodozása lázában tette? Egy fa volt az udvaron, annak fényes zöld leveleire énekes madarak szállottak és ott csókolóztak.

— Etelka — folytatta a fiu — én eddig azt hittem, hogy az ember csak azért él, hogy teljesebbé nem olvadó ábrándjai miatt meghaljon. Most tudom, hogy nem igaz. A boldogságot!

III.

Mig így történt az asszony a boltban volt, Géza nem jött haza. Azután, amikor a leány kiment, az asszony belépett.

Milliárdosok az uzsora ellen.

— Jótékony bankok. —

Távirati tudósítás.

London, január 9.

Az angol lapok érdekes hírt közölnek newyorki jelentés alapján. Astor Vincent, akit Északamerika leggazdagabb fiatalemberének hívnak s a ki fia és örököse a Titanic elsüllyedése alkalmából vízbefult Astor ezredesnek, elhatározta, hogy megkezdi közgazdasági téren való működését. Ebben nem volna semmi különös, de annál érdekesebb az a terv, amelyet a fiatal milliárdos végrehajtani készül.

Astor Vincent nyilvánosságra hozta, hogy Andrew Carnegiével, aki eddig tudvalevően közel kétezer milliót áldozott jótékony célra, továbbá Rosenwald Gyulával, Amerika leggazdagabb zsidó bankárjával szövetkezve, egész sorát fogják megalapítani az Egyesült-Államok területén a kisebb bankoknak. Ezeknek a pénzintézeteknek pedig az lesz az egyetlen kitűzött céljuk és feladatuk, hogy a szegény emberek, munkások, kiskereskedők és hasonlók hitel-szükségletét kielégítse, még pedig nem üzleti, hanem jótékony alapon.

— Az uzsora — mondotta a newyorki riportereknek Astor Vincent — hallatlan mértékben pusztít Amerika közgazdasági életében. Ezt akarjuk megszüntetni azzal, hogy mindenütt, ahol csak szükség lehet rá, bankot alapítunk egyenesen arra a célra, hogy a kisemberek a lehető legolcsóbb kamat fejében könnyűszerrel kölcsönhöz jussanak és ne legyenek kénytelenek uzsorához fordulni. Azt hiszem és velem együtt Carnegie és Rosenwald is abban a meggyőződésben vannak, hogy ha ez a kísérletünk sikerül, nagy lépéssel halad előbbre a szegény emberekről való társadalmi gondoskodás.

A newyorki újságok azt írják, hogy ennek a gyönyörű gondolatnak a megteremtője egyedül Astor volt, de épen fiatal kora miatt nem akart egymaga belefogni a nagy pénzügyi végrehajtásába. Ezért szólott Carnegiének, aki rengeteg összeget bocsátott a rendelkezésére, míg Rosenwald azonfölül, hogy maga is igen sok milliót ad ehhez az emberbaráti tervhez,

— Mit tett, Balázs ur — sóhajtotta az asszony — Etelka sirva mondta, hogy ő meghal magáért; én nem is tudom, hogyan lehet valakit így megszeretni első látásra egy perc alatt. Magának egy éve van még, ugy-e Balázs ur és akkor tanár lesz, Etelkát ne engedje meghalni.

— Én... én — dadogott Balázs — és az arca sápadt lett, az ajkai reszkettek.

Arnyék borult az utra, amíg hazament. A libu-utcán a kőművesek abba hagyták a munkát, a por leült és az esti csönd nyugalmasan alászállott a tavaszi nap lehunyásával.

Csabán Balázs némán ment haza. Nem értette, hogy vele mi történt. Egy leány megszerette őt, kinek ábrándjai ott fent vannak, megszerette a fehér padlós orgonavirágos szegény szobában, holott ő akkor mesze járt és a Házsongárd tüneményes csillagát, a gyönyörű Tildát látta és őt érezte a közelében.

Az asszonynak a biztatása nyomában kíséri és a fülében eseng: „Nálam lakik a nyáron Etelka, mindennap beszélhet vele.”

Nem, nem... Levelet fog írni, ő erős lesz. Etelkát nem árníthatja. Etelka nem ismerheti őt, mert látni fogja és tudja, hogy a mindennapi meleg kávéért jár tanítani, hogy milyen gyámoltalan.

Az a másik ott fent nem tud erről semmit; azt imádni a távolból, ismeretlenül, mint egy elérhetetlen csillagot — kínos boldogsággal — az édesebb.

vállalta a hatalmas arany bankalapítás szervezésének feladatát is. Az amerikai közvélemény nagy hálával és elismeréssel fogadta a fiatal Astor tervét, amelyről általában azt tartják, hogy elősegíti majd a nagy tőke és a munkás-nép között való békésebb egyetértést.

A „szegény“ agglegény ötvenezer koronája.

— Egy aradi aggastyán öröksége. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 9.

Czakó István aradi szegény öreg parkfelvigyázó se gondolta volna, hogy 72 esztendőskorában „a vagyonos osztályhoz” fog tartozni. Ma délelőtt jutott ennek tudtára Czakó István. Ma délelőtt ugyanis megjelent nála Kiss Ferenc aradi helyettes anyakönyvvezető, városi hagyatéki leltározó és közölte vele, hogy testvérbátyja, — a napokban Aradon, Csiky Gergely-utca 2. számú házban elhunyt Czakó László nyugalmazott adótárnok — után ötvenezer koronányi vagyon maradt, amelynek fele az öreg parkfelügyelőt illeti.

Az öreg Czakó Istvánt módatlanul meglepte ez a közlés. Ő ugyanis abban a tudatban volt, hogy testvére, Czakó László esekély nyugdíjából él. Hármán voltak testvérek: István, László és Róza. A nő már régebben meghalt, László nemrégén költözött el az élők sorából s most Czakó István egyedül maradt a huszonegyezer korona vagyonnal. Az ötvenezer korona másik felét Czakó Róza gyermekei örökölnék, ha előkerülnének. A hagyatéki bíróság jelentkezésre fogja őket felszólítani, mert kettőnek ismeretlen a tartózkodási helye. Az elhunyt Czakó László tanult ember volt. Fiatalabb korában a katonatiszti pályán működött, de a hadseregtől kilépve adótárnokká nevezték ki. Visszavonultan élt, családot nem alapított, a testvérei iránt nem igen érdeklődött és az öreg korára teljesen elszegényedett Czakó Istvánt ridegen elutasította segélykérelmével. A mostani parkot ugyanis nem tanították a szülei, hanem a kovácsmesterségre adták. Öregedő testtel nem tudott dolgozni és Arad város tanácsához fordult segélyért.

— Forduljon a bátyjához, — tanácsolták neki.

— Már megtettem, de ő kijelentette, hogy nincs egyebe, mint a nyugdíja.

Erre aztán a tanács parkfelügyelőnek nevezte ki 40 korona havi fizetéssel. A testvérét ő is elkerülte, mert látta, hogy nem jó érzéssel viseltetik irányában a különködő agglegény. Sokan ismerték Aradon a kopott külsejű Czakó Lászlót, aki ugyszólván egész napját a Fehér Kereszt kávéházban töltötte. Valósággal lakásának tekintette a kávéházat és órák hosszáig ott is aludt, hátradülve a karosszékekben. A pajkos fiatalság ilyenkor szivarvégekkel dugdosta tele a száját, meg a markát s ha erre a tréfára föl fölriadt, mosolyogva rakta zsebre a „finom” szivarsutkákat. Ő volt a kávéház legismertebb helyettes kártyása. A partiknál megüresedő helyeket ő töltötte be legnagyobb ambícióval.

— Pardon egy percre — mondja valamelyik kártyás és föláll az asztaltól.

— Czakó bácsi üljön be! — kiáltotta kórushan a kibichad és az öreg nyugalmazott adótárnok elfoglalta a meleg helyet.

A legkitartóbb kibic Czakó bácsi volt és persze ő kapta a legtöbb sajtépénzt. Azt mondják, hogy a zsugori ember még a nyugdíját is fölretette minden hónapban, mert a sajtépénzből szépen megtudott élni. Halála után a hagyatéki leltározó fölfedezte, hogy a kopott, hi-

deg, kietlen legénylakásban ötvenezer koronányi rejtett vagyon maradt a következő értékekben: tízezer korona készpénz az aradi pénzintézetekben, tízezer korona koronajáradéokban, ötezerhatszáz korona Arad-Csanádi Takarékpénztár részvényekben, hatezer korona Borosjenői Takarékpénztár részvényekben, ezer korona pankotai, ezerhatszáz korona aradi központi takarékpénztári részvényekben, a többi pénz pedig különböző budapesti intézetek papírjaiban hevert. A leltározás ma délelőtt fejeződött be, amelynek eredményét azonnal közölték a szerencsés testvérrel, Czakó Istvánnal. Az öreg parkőr kijelentette, hogy a vagyon átvétele után se hagyja ott a parkokat, amelyeket már úgy megszokott, hogy nehezen tudna nélkülük élni.

Az osztrák képviselőház Sternberg gróf ellen.

(Bűnvádi feljelentés egy beszéd miatt.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs, január 9.

Néhány nap előtt Sternberg Albert gróf nyilvános előadást tartott az osztrák politikai helyzetről. Az előadás keretében többek között a következő jelentést tette:

— Ha kifordítanók mind az ötszázötvenhat képviselő zsebét, két ember zsebéből nem hullana ki két becsülettel szerzett hatos.

A képviselőház mai ülésén Smettal cseh képviselő kérdést intézett a képviselőház elnökéhez, milyen intézkedést óhajt tenni a kirahanással szemben, amely a képviselőház tekintélyére nézve mélyen sértő. Kérdéséhez hozzáfűzte azt a kijelentést is, hogy Sternberg gróf előadásán jelen volt Berchtold gróf külügyminiszter, valamint a király és a trónörökös udvarának számos előkelő tagja.

A Ház elnöke a kérdésre válaszolva kijelenti, hogy a képviselőház tisztikarával egyetértőleg meg fogja tenni a kellő lépéseket. A Ház ülése után a folyosón Sylvester dr. kijelentette, hogy az a szándéka, hogy bűnvádi feljelentést tesz Sternberg gróf ellen az esetben, ha a megindított nyomozás megállapítja, hogy a gróf tényleg használta a sértő kifejezéseket. Véleménye szerint az intézkedést máris meg kellett volna tenni az ügyésznek. Amennyiben nem volna az előadás szövegének hiteles gyorsírói feljegyzése, a hiteles szöveg megállapítása céljából vizsgálat megindítását fogja javasolni s ennek keretén belül Berchtold gróf külügyminiszternek, mint hiteles tanúnak kihallgatását is kérni fogja.

Obstruálnak az osztrák parlamentben.

Bécsből jelentik: A ma délelőtt tartott pártközi konferencia hozzájárult Sylvester elnök azon indítványához, hogy az urakháza és a képviselőház közös bizottságába, amely a jövedelmi adó növelése ügyében fog összeülni, a képviselőház huszonehat tagot küldjön ki és a bizottságot a képviselőház még ma válassza meg. A költségvetési provizórium tárgyalását, amennyiben a mai ülésen nem sikerül befejezni, holnap folytatják. A további plenáris ülések összehívását az elnökre bízták, a közös konferencia összehívását pedig hétfőre vettek tervbe. Stürgkh gróf miniszterelnök a megbeszélések során Stanek képviselő megjegyzésére nyomtatékosan kiemelte a költségvetési provizórium gyors elintézésének szükségességét. Hangsúlyozta a miniszterelnök, hogy egyfelől tekintetbe kell venni a tartománygyűlésnek küszöbön álló ülését, másfelől pedig, habár az ex-lex nem volt elkerülhető, mert a ház tanácskozási idejét a pénzügyi reform elintézésére irányuló intenzív és méltán elismert fáradozás vette igénybe, mindazonáltal az ex-lex nem nyulhat túlságosan hosszú időre és az államháztartás vezetésének alkotmányos rendje érdekében a

költségvetés felette sürgős. A képviselőházban Ristera cseh képviselő, aki fél egykor kezdett beszélni, háromnegyed négyig beszélt, azután pedig Slavcsok cseh képviselő egy óra hosszáig tartó, részben cseh nyelvű, részben német beszédet mondott. Az általános vitát erre berekesztették és vezérszónokokká Nemetz és Holznicky képviselőket választották meg.

A budapesti árvaszék ellensége.

(Rágalmazási pör egy házárverés miatt.)

Távirati tudósítás.

Budapest, január 9

Az Erzsébet-körút egyik bérházának nyolcadrészét vásárolta meg Damsa Valér dr. felesége, született Ronselos-Elina Mária. A háznak jövedelmét a főváros árvaszéke kezelte. Mivel pedig az ingatlanra százezer koronát meghaladó zálogkölcson volt bekebelezve s a tulajdonosok a törlesztési részleteket nem fizették meg, az árvaszék a többi tulajdonosok ingatlan részére törölte a végrehajtási jogot s az eljárást csak Damsa dr.-né ellen indította meg s hosszas huzavona után csaknem kilenc év múlva a házat árverésen eladatta.

Damsa Valér dr. 1911. év tavaszán a belügyminisztériumhoz felebbezést nyújtott be, melyben ugyancsak megnyomta a tollat.

— Az árvaszék — mondotta — a tisztesség fogalmát nem ismeri. Ott minden bizonyos érdek szempontjából lesz elintézve és nem a való és objektív igazságnak megfelelően. Ily eljárást még a legaljasabb uzsorás sem követ el. Ezt kutya-igazságnak lehet csak mondani, amely a tehetetlenségnek ikertestvére és ez az igazság talán épen a budapesti árvaszékhez lehet csak méltó, mert a legaljasabb uzsorás minden bizonnyal jobban megbeesüli a tisztességes és megengedett eljárást. Hogy az árvaszék nem képes az objektív igazságot megtalálni, ennek oka talán a sok hivatalos, de hazug tisztai ügyészi jelentésekben keresendő.

A fővárosi árvaszék felhatalmazására a királyi ügyészség hivatalból üldözendő rágalmazás vétsége miatt fogta pörbe Damsa Valér dr.-t, akit a budapesti büntetőtörvényesek százszáz korona pénzbüntetésre ítéltek.

A vádlott felebbezését ma tárgyalta Balonyi Imre elnöklésével a királyi tábla második büntető tanácsa. Damsa Valér dr. nem ismerte be bűnösségét s azzal védekezett, hogy a felebbezésben használt kifejezések és állítások igazak s bizonyítani tudja, hogy az árvaszék keresetileg többet követelt az ő feleségétől, mint amennyi megillette volna: ötös kamatot követelt ötödfél helyett; két oly annuitásos részletet követelt, amelyeknek nagyrészt már megkapta s ezek után is késedelmi kamatot akart kicsikarni. Végül, hogy a többi társtulajdonosoknak részletfizetést engedett meg, az ő feleségétől pedig, ámbár többiben folyamodott, megtagadta.

A királyi tábla Atányi József dr. vádjá és Lukács Mór dr. ügyvéd védelme után jóváhagyta a törvényszék ítéletét.

A vádlott és védője semmisségi panaszt jelentett be.

MULATSÁGOK.

(=) Az Autonom Katolikus Kör teastéi.

A múlt farsangi szezonnak alig volt kedélyesebb, intimebb s épen ezért népszerűbb mulatsága, mint azok a teadélutánok, melyeket az Autonom Katolikus Kör a Központi Szálló dísztermében rendezett. Érdekes előadások, a Kör által felkért háziasszonyok és leányok által felszolgált tea, utána pedig rendszeren késő

hajnalig tartó tánc nyújtottak nem közönséges élvezetet a nagyszámu és élénk közönségnek. A kör az idén ezeket a kedves teadélutánokat megismétli és pedig tekintettel arra, hogy az idén a farsang hosszabb: a rendezőség négy délutánt vett tervbe. E teadélutánokat ezután is a Központi Szállóban tartják és pedig január 25-én, február 2-án, február 15-én és végül február 25-én. Az első délutánra szóló meghívót a napokban küldik szét.

(=) Az aradi Máv. és Acsev. mozdony-és motorvezetők „Otthona” január hó 10-én (szombaton) rendezi a „Központi szálloda” összes termeiben jótékony célú zártkörű táncestélyét. A belépődíj 3 korona, családjegy 5 korona. Az estély kezdete este 7,9 órákor lesz. A tiszta jövedelmet az Otthon közgyűjtására fordítják.

VÁROS ÉS MEGYE.

Korosolyapálya lesz a Jókai téren.

— A városszabályozási bizottság ülése. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 9.

A városszabályozási bizottság Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok elnökletével ma délután foglalkozott az Aradi Korosolyázó Egylet ismételt kérelmével, hogy engedje át a város negyvenéves használatra mesterséges jégpálya céljára a Jókai-teret kapcsolatosan a Petőfi-utca folytatását, szóval a Marospart és a Baross-parki kioszk között elterülő két és fél katasztrális holdat kitevő földterületet, valamint magát a kioszkot. A Korosolyázó Egylet kötelezi magát a terület jókarban tartására, arra, hogy nyáron gondoskodni fog a közönség kényelmére berendezett vendéglőről. Tudvalevő, hogy a város szabályozó bizottság a múlt év májusában tartott ülésén már tárgyalta egyszer a Korosolyázó Egylet ilyltyrgyu kérelmét, akkor azonban a kultuszminiszter képviselője: Vass Bertalan főigazgató nem volt hajlandó a játszótér átengedni. A kultuszminiszter és az Egyesület között tárgyalások indultak meg, hogy a miniszter rendezze és osztoztassa az elhanyagolt liceumteret. A tárgyalások eredményre nem vezettek és a Korosolyázó Egylet sem talált más alkalmas helyet, megújította kérelmét. A város szabályozási bizottság ma délutáni ülésén Lőcs Rezső tanácsnok javasolta, hogy kesse ki a város, hogy nyáron az egyesület által a kérdéses területen tervezett teniszpályák és egyéb beépítések mellett is a közönség közlekedése biztosítva legyen, létesítsen az Egyesület a Petőfi-utcával szemközt a Marosparthoz vezető kaput. A bizottság ily formájában tette magáévá a kérelmet és Szathmáry János azon indítványát, hogy idővel az Egyesület tiszta bevételéből a város 10% részesedést nyerjen későbbi megbeszélés tárgyává teszi.

A textilgyár és város telek-cseréje. Az Aradi Hungaria textilgyár északi szomszédságában levő tizenötezerhatszáz négyszögöl területén már a jövő hónapban meg akarta kezdeni munkaházainak felépítését. Minthogy azonban a gyárnak tudomására jutott, hogy a város ezt a területet akarja felajánlani a honvédelmet céljaira, hogy a munkaházak építése akadályokba ne ütközzék, azzal az ajánlattal fordult a városhoz, hogy a kaszárnya céljaira szolgáló területet hajlandó átengedni, de ennek ellenében kapja meg a várostól a Pécskai uton lévő tizennégyezerkilencszáz négyszögöl szántóföldet, továbbá a volt Kristyóry-féle területen megnyitandó utcától balra eső ezernégyszáz négyszögöl; ez utóbbit a munkaházak céljaira. A telek kiadására a gyár számítása szerint 45850 korona anyagi kárpótlásra tart igényt s ezenkívül egyéb feltételeket is fűz a cseré-

hez. A városszabályozási bizottság ma Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok elnökletével foglalkozott a gyár ajánlatával és kimondotta, hogy a kárpótlásért kért 45850 korona helyett csak 17900 korona kárpótlást hajlandó adni a gyár által kívánt egyéb feltételeket pedig hosszabb vita után szintén lényegesen módosította. Lőcs Rezső, a textilgyár vezérigazgatója, aki részt vett az ülésen, bejelentette, hogy közölni fogja a városszabályozó bizottság határozatát a gyár igazgatóságával s azután új előterjesztést tesz.

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1914. évi január hó 14-én délután 4 órákor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 16. A tanács előterjeszti, hogy Tucz Károly, Magyar Automobil R.-t., Csernyei Mártonné, Csáky István, Kirle Antal, Panián György, Mittner József, Mosotzi István, Nadlakán György és Engel Adolf által emelt új épületek bérjövödelmére a községi adómentesség megadásáért. 17. A polgármester előterjesztése a 100000 koronás függő kölcsön felvételére vonatkozó közgyűlési határozat hatályon kívül helyezése tárgyában. 18. Najmányi Imre végrehajtó kérvénye a nyugdíj jogosultak sorába való felvétele iránt. 19. Munkácsy János-irodai segédtséget kérvénye fizetési előleg utalványozása iránt. 20. A tanács előterjesztése a m. kir. pénzügyigazgatóság által 1913. évi augusztus, szeptember, október hónapokban elő- és leírt állami adónak megfelelő községi adó elő- és leírása tárgyában. 21. Thómes Rezső aradi lakos felebbezése a közgyűlésnek azon határozata ellen, melyben kimondatott, hogy a mozgólépcsős színházról szabályrendelet alkotandó. 22. A tisztai ügyészség betérjeszti az aradi vadászgyűlésről a vadászjog bérletére kötött szerződés meghosszabbítása és módosítása iránti jelentését. 23. A tisztai ügyészség betérjeszti a Farkas Istvánnal a szegények részére szállítandó kenyérre vonatkozó szerződést. 24. U. az betérjeszti Reich B. Károly és társai aradi céggel kötélára szállítása iránti szerződést jóváhagyás végett. 25. U. az betérjeszti ifj. Bóth Györggyel, Illics Lajossal, Podoba Jánossal, Hajdu Jánosnéval, Horváth Ferencel, Juhász Istvánnal, Nagy Józseffel, Osztóin Szvetozárral, Sinkó Jánossal, özv. Rügyis Györgynéval, Szerb Vazullal, Kuzmán Györggyel, Illin Szávával, Foricsán Miklóssal, Illin Demeterrel földhaszonbérleti szerződést jóváhagyás végett. 26. A tisztai ügyészség előterjesztése a Gyenge Ferenc részére eladott városi területre vonatkozó közgyűlési határozatnak hatályon kívül leendő helyezése iránt. 27. A tisztai ügyészség betérjeszti Karel Jánossal a Wadcsakürt utcának Shone osztorával leendő ellátása tárgyában megkötött szerződést jóváhagyás végett. 28. U. az betérjeszti a Kardos és Gammer céggel, valamint Weisz Adolfkal zabszállítás iránti szerződést jóváhagyás végett. 29. Dobró Pál kérelme az általa haszonbérlet városi földeknek Nemess Gézára leendő átruházása iránt. 30. A tisztai ügyészség betérjeszti Egarterner J. és fia céggel köfektős áruk szállítása iránti szerződést jóváhagyás végett. 31. U. az betérjeszti Dragosztin Miklóssal földhaszonbérlet iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. 32. U. az Neczin Györggyel földhaszonbérlet iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. 33. U. az betérjeszti Andrányi K. és fia aradi céggel vasárak szállítása iránt kötött szerződést jóváhagyás végett. 34. Román Gergely aradi lakos az iránt folyamodik, hogy a cigánytelepen megvett telekre az építési kötelezettség egy évre meghosszabbítottassék. 35. Milankovits Mihály kérelme a várostól bérelt föld bérletét Macsán Alexára átruházassa. 36. A tisztai ügyészség jelentése a város közönségét érdeklő jogok és kötelezettségek megnyitása, illetve megszüntése tárgyában. 37. U. az a kizombori-aradi állami út mentén építendő utkaparó ház céljaira a m. kir. kincstárnak átengedendő telek iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. 38. A város szabályozási bizottságának jelentése az aradi korosolya egyesületnek végleges hely kijelölése iránt beadott kérelme tárgyában. 40. A város szabályozási bizottságának jelentése a Hungaria-textilgyár telekesere iránti kérelme tárgyában. 51. A tanács jelentése a hatósági mérésártszéknek 1913. évi december havi forgalmáról.

Urihölgyek a kulturpalota színpadán.

(A katolikus háziasszonyok estjének főpróbája.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 9.

A Katolikus Háziasszonyok készülő nagy estjének főpróbája ma délután négy órára volt hirdetve. A kulturpalota nagytermét még templomi félhomály burkolta s fázósan húzták össze télikabátjukat a várakozók, de azért a padsorok legtöbbször megtöltötték az érdeklődők, a kíváncsiak. Innen is, onnan is megjegyzések hallatszanak:

— Ilyen gyönyörű este, ilyen nagyszabású műkedvelő-előadás még nem volt Aradon!

— Azt mondják, pompásan megy minden!

— A Fülöp Irma jobban táncol, szebben énekel, mint egy színésznő!

— Tangót is fognak táncolni!

— Én azt hiszem, Köpfnek lesz a legnagyobb sikere!

— Issekutz Magdi és Kiss Zolti egy nagyon kedves dialógot fognak előadni!

A beszélgetésre, tereferésre jó alkalom van, mert telik-mulik az idő, de a színpad néhez, zöld bársony függőnye még mindig nem mozdul. Időnként ki kikukucskál egy-egy szereplő, a fáradhatatlan és buzgó rendezőnek, Polgár Sándornak egy-egy vezényszava hallik, de a próbát még mindig nem kezdik. A nézőtérben ezalatt a legaktuálisabb témák járnak: a Darvas lányok ép a ródlipályáról érkeznek s a ródlizás nemes sportját dicsérik, egy csoportban a tangó gyászos kimultáról beszélnek s konstatálják, hogy amilyen gyorsan hódított az argentinai tánc, olyan hirtelen le is járta magát. Szó esik a Polgári Nőegylet készülő teájáról, amelyen egy nagy rokokó jelenetet mutatnak be, aztán a csokoládé-délutánról, amely iránt már is nagy érdeklődés mutatkozik.

Az öltözőben Nagy Orbán dr. már hajporos parókában, teljes jelmezben diskurál. A szép dr. Köpf Jánosné egy percre sem veszi el zsebkendőjét arca elől, fél, hogy bereked, mint legutóbb, amikor Lippán Zelensky grófné estélyén kellett volna szerepelnie. Bing János drukkol, ami nem esoda, hisz — debüjéről van szó. Tréfásan mondja Győzőnek.

— Kérem, tapsoljanak sokat! Minden tapsoló egy forintot kap tőlem!

A kijelentés kissé könnyelmű, mert ha igét holnap be is váltja, a Bing nagyon nagy része rámenne a szereplésre.

Polgár a színpadon osztogat parancsokat. Nem kis feladat várt itt rá, mert a kulturpalota színpadját oly zseniálisan csinálták meg, hogy a dobogónak legalább negyed része a függőny előtt van is így számításba sem jöhet. Polgár azonban ügyesen oldotta meg feladatát: oly szépen állította be a színpadot, annyi dekoratív hatást ért el, hogy az estély sikerét már ezzel is biztosította.

Dr. Múlek Lajosné, akié a rendezés osztatlan fáradsága és elismerése, a női öltözőben biztatja, buzdítja a szereplőket.

Öt óra felé jár már az idő, amikor diszlevezett a színpad, elhelyezkedett a zenekar, s megkezdődik a próba. Először Greén Ioi és Török László dr. lépnek a függőny elé s a zenekarral próbálják a tangót. Grációzan s ügyesen lejtik a szép táncot itt-ott még utasítást adva a zenekarnak. Néhány percnél szünet után fellebben a függőny, a színpad egy interiót mutat: Dálnoki-Nagy Lajos alispán „Harag” című darabjának előadása következik.

Urbányi Ilonka lép festői kosztümben a színpadra. Az urnót játssza. Majd a szobaleány személyesítője, Dörnerné Hadffy Elza. A bájos játék nemes rimeit gyönyörűen tagolva hangzanak a szép műkedvelők ajkain, a nézőtér halálos csendben lesi a szavakat. Gyors tempóban fut a kettős ágú cselekmény, a férfiak: Nagy Orbán dr. és Kiss Lajos méltó partnerei a hölgyeknek. Kedvesen, duzzogva szakítanak a párok, de elvonul a viharfelhő, a szerelem újra egymás karjába vezeti őket. Nagy taps honorálja a jeles műkedvelők nem kis fáradságát, azt a precizitást, amellyel a verses szöveget betanulták s a színészi készséget, amellyel a poetikus darabot előadták. A próbát élénk figyelemmel kísérte a szerző: Dálnoki-Nagy Lajos alispán is. Instruációira a szereplőket átértő műkedvelőknek nem volt már szükségük, de annál inkább részoltgáltak a hálás szerző kitüntető tapsaira.

Kisvártatva újból felgördül a függőny s már a látvány, amely elébünk tárul, megkapja a nézőt. Babavásáron vagyunk, számtalan apróbb-nagyobb figura csoportosul a színpadon a piros és zöld lámpák világítása mellett. Bájos és finom kórus hangzik fel, amelyet vagy huszár-kecske és fiú énekel, aztán betáncol legyezőjével „Narancsvirág”, a japán baba. Dienzl Oszkár értékes kis zeneművének főszerepét a rendező kitűnő érzékkel Fülöp Irmára bízta, aki már ma is, a próbán, valóságos elbűvölte a nézőket. Gyönyörűen táncol, szépen énekel, hangja kellemesen csengő, bájos arcvonásai, kitűnő alakja s meglepő kvalitásai egyformán a színésznői pályára predesztinálják. Partnere — a huszár-baba — Rontay Boriska lesz. Fülöp Irma és Rontay Boriska duettje — megjósolhatjuk — egyike lesz a legsikerültebb számoknak.

Narancsvirág és a huszár egymásba szeretnek s csókolózva vonulnak el, a többi baba pedig táncba kezd. A gyerekek kórusát és táncát Benkő Gizi vezeti, akinek ügyességét nem most először dicsérjük. Most hirtelen mind elcsöndesülnek a babák, belép a babakereskedő, Zubor Imre dr. aki már megjelenésével is derűtséget kelt. Automobil sipja hallatszik, vevők érkeznek, Benedy Imréné és Dörner Emil.

A babakereskedő sorban bemutatja tudós portékáit a vevőknek. Először a zongorázó-baba Kovács Margit produkálja magát bámulatós technikájú művészi játékával. Most az éneklő babák lépnek a színpadra, a gyönyörű dr. Köpf Jánosné és Bing János. A zenekarból Offenbach Hoffmann meséinek örökszép melódiái csendülnek fel s a két jeles műkedvelő csengő hangon, nagy ének-tudással és precizitással oly szépen énekl el előbb a barcarólát, majd a „szerelem dalát”, ahogy azt csak ritkán hallottuk. A közönség zúgó tapsban adta jelét elragadtatásának.

A babakereskedő tovább kínálgatja babáit. Egy éneklő baba (Oggolder Pálma) énekművészetével nyeri meg a vevők és a közönség tetszését, majd pattogó tarantella hallatszik fel a zenekarból s Vertán Ida temperamentumosan, grációzan járja el a szép spanyol-táncot nagy tapsvihart aratva.

A próba hevében sem a szereplők, sem a nézők nem veszik észre, hogy elhaladt az idő, közel jár már a hét óra, s a színházi zenekarnak az előadásra kell sietni. Gyorsan elpróbálják még a kedves operett zárójelenetét: a vevőknek a táncos-huszár-baba tetszik meg, azt viszik el, szegény Narancsvirágnak pedig, akit szerelmestől elválasztanak, megszakad a szíve.

Most már csak azok a számok következnek, amelyekhez nem kell muzsika. Vajda Ferenc (excentrikus-baba) táncolni, csiggalni és

dsampolni fog, de ő olyan mestere a táncnak, hogy próbára nincs szüksége. Vertán Sári nagyon kedvesen és közvetlenül szavaltta el a „Csók” című költeményt, teljes hatást keltve. Végtelenül bájos és finom az a páros jelenet, amelyet Issekutz Magdi és Kiss Zoltán dr. adnak elő, Greén Buczi pedig nagyon szépen szavalja el Múlek Lajos dr. egyik versét. Andrányi baroness zongoraszámát ma nem próbálták, de bizonyos, hogy az is nagy sikert fog aratni. A kis darabot s ezzel a műkedvelői előadást nagy és festői apothéózis fogja befejezni, amelyben részt vesznek az összes szereplők.

Háromnegyed nyolc volt már, mire a főpróba véget ért s szétszéledtek a nézők, valamennyien azzal az impresszióval, hogy a holnapi est nagy sikert fog hozni a szereplőknek és rendezőknek jutalmául hetek fáradságos és ambiciózus munkájának. Az estre jegyek — 1 koronás állóhely is délig a Scherhag-féle üzletben, azután a kulturpalotában kaphatók.

(z. j.)

Tisza István a királynál.

— Előkészületek a képviselőház megnyitására. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs január 9.

Tisza István gróf miniszterelnök ma reggel hét óra huszonöt perckor Királyhidán át Bécsbe érkezett. A miniszterelnök kíséretében utazott titkárja, Latinovics Endre dr. Tisza István gróf, a ki a Bankgassei Magyar Házban szállott meg, két napig szándékozik Bécsben maradni.

Tisza a délelőtt folyamán hivatalos ügyeket intézett el, fél tíz órakor hagyta el a Magyar Házat, hogy az uralkodóház tagjainál kifejezze a magyar kormány szerencsekívánatait az új esztendő alkalmából.

(Egy órás audiencia.)

Tisza István gróf miniszterelnök délelőtt tíz órakor jelent meg őfelségénél. Az audiencia több mint egy óra hosszáig tartott. A miniszterelnök ez alkalommal tolmácsolta a királynak a magyar kormány újévi szerencsekívánatait s egyszersmid jelentést tett a felségnek a folyó ügyekről. A miniszterelnök a mai nap folyamán az uralkodóház tagjainál is megjelent tisztelgés céljából. Tisza István gróf előreláthatólag holnap tér vissza Budapestre.

(Három fontos politikai kérdés.)

Közvetlenül a parlament összehívása előtt, jelent meg Bécsben a király előtt Tisza István hogy folyó ügyekről tegyen jelentést. Folyó ügyek alatt elsősorban fontos az a három kérdés, amely beavatott helyről szerzett információ szerint a mai audiencián szóba került.

Ezek a sajtóreform parlamenti elintézése. A választókerületek beosztásáról szóló törvényjavaslat. A román paktum.

A sajtóreformmal kapcsolatban a miniszterelnök a kormánynak és a többségnek azt a biztos, reményét jelenthette a királynak, hogy a sajtótörvény tárgyalása a legközelebbi idő alatt véget ér. A választókerületek beosztásáról szóló javaslatához előzetes hozzájárulást kért Tisza, mert legközelebb már a parlament elé is akarja hozni ezt a törvényjavaslatot. A román nemzetiségi képviselőkkel való paktum tárgyalásáról, mint a választókerületek beosztásával szorosan összefüggő kérdéstről is megtörtént a jelentéstétel.

(Meddig tart a sajtóvita?)

Január tizenkettedikén folytatja a Ház a sajtóreform tárgyalását. Az ellenzék lankadatlanul akarja folytatni a vitát. Bakonyi Samu

lesz az első szónok. A többség részéről azt hiszik, hogy ha az ellenzék husz-huszonöt képviselő tagja, azok, akik eddig még nem kerültek sorra, beszélt, vége lesz a vitának s az ellenzék belátva, hogy küzdelme hiábavaló, egy ünnepélyes deklarációval kivonul a Házból.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat: Mérföldkövek, vigjáték. (C. bérlet.)
Vasárnap: Délután: Mozikirály, operetta.
Este: Gyimesi vadvirág, népszínmű. (A. bérlet.)
Hétfő: Cyrano de Bergerac, színmű. (B. bérlet.)
Kedd: Nagy kabaré. Ripacsok; Zsur a ligetben. (C. bérlet.)
Szerda: Mérföldkövek, vigjáték. (A. bérlet.)
Csütörtök: Eva, operetta. Diósy Nusival. (B. bérlet.)
Péntek: 1913. Biró Lajos legújabb drámája. Bemutató előadás. (C. bérlet.)
Szombat: 1913. dráma. (A. bérlet.)
Vasárnap: Este: Katonadolog, nagy operetta. Bemutató-előadás. (Bérlétszűnet.)

Mérföldkövek.

(Színjáték három felvonásban. Irta: Arnold Bennett és Edward Knoblauch. Fordította: Kosztolányi Dezső. Bemutató előadás.)

Az emberek változnak az idők változtával, vagy talán inkább az idő változik az emberekkel. John Rhead a Mérföldkövek megőregedett nagyapója mondja a feleségének aranylakodalmuk napján.

... a mai nők már nem olyanok, mint a régi. Kemények. Nincs meg bennük az a régi, régi báj... Elférfiasodtak... bizony, bizony... egészen elférfiasodtak.

Aztán azt mondja, hogy az öregek élnek és tanulnak.

Ebben a rövid felsőhajtásban benne van az egész darab lényege. Benne van ennek a mesteri koncepciója darabnak minden tendenciája, az, hogy a fiatalok már a szárnybontogatással elhagyják az öregeket, az ő szemük a jövőbe tekint, más élethivatás vonzza őket, a fából készült hajók helyébe jönnek a vashajók, ezek helyébe pedig az acélből készült hajóóriások. A gyertyát felváltja a petróleum és ennek halvány fényét elhomályosítja a villany ragyogó, diadalmaskodó tüze.

Nincs megállás, előre, csak előre és botor az, aki a maga fiatalságához akarja szabni a későbbi idők gyermekeinek vágyait, álmait és boldogulását. Csak egyben örök, egyforma az ember, a szerelemben. A hatvanas évek szerelemének szíve épen úgy lázadozik a szülői vétő ellen, mint a gyermek és unokáé, és a nagyapává öregedett ember emlékéből ép úgy hiányzik a szerelmi megpróbáltatások emléke, mint a második generációban, aki a házasság kérdésében már szintén másodrendű kérdésnek tartja a szerelmet.

Az emberek minden időben szerettek, szerelmi szenvedéseiket egyformán élték át, ezen nem változtatott az idő, más minden egyebet kikezdett, megőrlött és a felismerhetetlenségig átforgált.

A mérföldkövek nagyszerű írói három stációnál álltak meg. Mikor vashajókat kezdik építeni a hajókat, mikor a gazdasági jólét fundálja meg egyeseknek és államoknak existenciáját, és elsőpör mindenkit, aki nem érti meg a kor szavát. A második stációnál a szocializmus lehelete érinti a konzervativizmustól rozsdásodó vashajókat. Ez az acél korszaka. A harmadik stációnál elérkeztünk a maihoz, az

emberi jogok közös tulajdonához, az emberi méltóság diadalához, mikor a szegény szava egyértékű a gazdagéval, mikor mindenki előtt szabad az út az érvényesüléshez, mindenkinek lehet elérhető ideálja.

Három határjelző, három mérföldkövet jelzi az utat, amit az angol írók három felvonáson át egy család életével példázva befutottak. Egy azon familiának ősi házában, ugyanabban a szobájában játszódik le a darab.

Az emberek megőregednek, jönnek az új hajtások, a régiak külsőben hozzáformálódnak az új időkhez. Akárcsak a lakás berendezése, amelyikből el-eltűnedeznek a múlt berendezései, hogy helyet adjanak az újnak, a divatosnak. Az öreg emberek is itt járnak még közöttünk, de a szerepük mindig kevesebb s kevesebb lesz, fölváltják a fiatalok, új vérell, új eszmékkel, új vágyakkal, meghagyva számukra az emlékezés édes buszgyönyörűségeit.

Bübbajosan hangulatos, csupa szín és költészet ez a darab, amin elgyönyörködünk amíg látjuk és elandalogunk, ha emlékezetünkbe citáljuk. A szívünkhöz szól, mert az életet játsza, a lelkünkbe markol, mert az életünket példázza és az agyunkhoz férkőzik, mert problémákat ad fel. A hangulatával, üdítő, tiszta levegőjével felfrissít ez a darab mindenkit, aki szíve szerint tudja élvezni a szépet, okosat és poétikusait.

Érdemes volna a darab meséjét elmondani: de felő, hogy a szűkre szabott keretben elveszne az a sok ortisztikum és poézis, ami ennek a darabnak különös báját kölcsönöz. Ez a darab nem elmondásra, hanem meghallgatásra íródott és pongyolán elmondva nem veszünk el tőle és belőle semmit.

Különös örömeinkre szolgál, hogy a szép darab művészien szép előadásban is került színre. Ebből első sorban Szendrey Mihálynak jut ki nagyfokú dicséret, aki a darabot finom stilizáltsággal rendezte. A szereplők — valamennyien elsőrendű erősségei a társulatnak — olyan művészi munkát produkáltak, ami magában hordta a sikert. Az első generációt Keszler dr., K. Kápolnay Juliska, Kiss Mária, Várnay és Delly játszották. Keszler a három életkorban művészi virtuozitással adott más más s mégis egységesen egybeolvadó alakítást. Nagy gyönyörűségünkre szolgált mai alakításával. Kápolnay Juliska a pártában maradt lány alakját megható melankoliával vonta be, amivel a siker java részesevé vált. Dellynek pompásan sikerült estét hozott a mai bemutató, nem különben Várnaynak, aki különösen az első felvonásban volt hatásos. Itt kell megdicséernünk Pollinuszné nak finom alakítását is. A második generáció sorsa H. Harmath Józsa és Beregi dr.-ra volt bízva. Harmath Józsa ma láttuk először élemedettebb koru asszony szerepében és őszintén élveztük a komolyágnak azt a mértékét, amivel alakítását felruházta. Őszintébb, bensőbb sikere volt a harmadik felvonásban a fiatal szívű anya szerepében, mint a másodikban az eladó leány szerepében. Beregi nagy hatást ért el Prece rokonszenves szerepében. Ehhez a generációhoz számított még Asztalos Mici is, aki ma nagyon szépen állta meg helyét komikus alakításával. A harmadik generációnak, a mának gyermeke Komjáthy Mici mindenkit elragadott pompás megjelenésével, gyönyörű beszédjével és természetesen, keresetlen játékával. Ideges, huszadik századbeli okos leányt játszott, emellett sok poézissal emelve az utolsó jelenet hatását. Társai voltak kis szerepekkel, de ügyes alkalmazkodással Virágh és Zemplényi.

A közönség a mai eseményszámába menő premiére teljesen megtöltötte a színházat és teljes műélvezettel gyönyörködött ugy a darab, valamint az előadás szépségeiben. (H. G.)

* A Kölcsey-egyesület január 18 án délelőtt 11 órakor a kulturpalota nagytermében hangversenyyel egybekötött Kiss József ünnepélyt rendez, melynek műsorán Elek Oszkár dr. fogja méltatni Kiss József költészetét. Beregi Sándor dr. Kiss Józseftől néhány költeményt mond el. A megzenésített Kiss-dalokból Elek Oszkár mutat be néhányat, köztük Wagner József dr. szerzeményét is. Sailer Gabi: A gyilkos harang című melodramát szavalja el a szerző: Vendéghegyi Géza zongorakisérete mellett. A hangverseny kiemelkedő pontja Kell József dr. hegedűszólója lesz Scherhag Ernőné bravuros kíséretével. Vendéghegyi Géza, az Országos Magyar Zeneegyesület kar-nagya, zongoraművész programját a napokban közöljük. Tagok az 1914. évre kiállított igazolványukat használhatják, melyeket naponként a kulturpalota könyvtárában válthatnak be. Nem tagoknak egy korona a belépődíj.

* A színház jelentései. Vasárnapi előadások. Vasárnap délután a szezon legnagyobb sikerű operettje, az idény pompás slágere, A mozikirály kerül színre először délutáni előadásban; természetesen láthatók lesznek az aradi moziféltelak is. — Vasárnap este A gyimesi vadvirág kerül előadásra Géczy Istvánnak gyönyörű népszínműve, amely az ilyen zsánerű termékek között egyik legkiválóbb alkotás. A népszínmű főszerepeit Pataky Vilma, Komjáthy, Keszler dr., Barics, Polgár, Győző, Várnay stb. játszik.

Cyrano de Bergerac hétfői előadására nagy apparátussal készül a társulat; Rostand szárnyalón megkapó, romantikus drámájában az egész személyzet játszik. A hétfői előadás iránt a közönség körében határozottan nagy érdeklődés nyilvánul meg. Arad publikuma mindig szeretettel nézte Cyranonak és a gascognei legényeknek megkapóan szép történetét. A darab vezetőszerepeit ezuttal is Kápolnay Juliska, Keszler dr. és Beregi dr. játszik.

Megismétlik a nagy kabarét. Mint ismeretes, a Szilveszteresti nagy kabaréelőadás oly óriási sikert ért, hogy a közönség köréből jövő, szinte parancsoló követelésre, meg kellett ismételn az egész műsort. Ez meg is történt a múlt héten s akkor érdekes eset történt: a színház az utolsó zugig megtelt s megint nagy sereg publikum szorult ki a színházból. Ennek következtében, hogy a pompás kabaréelőadást mindenki lássa, a jövő hét keddjén megint színre kerül az egész szilveszteri műsor azzal a változtatással, hogy egy egész csomó új kabaréelőadót fognak előadni az előadó művészek.

Két bemutató. A jövő hét érdekes színházi eseményekkel gazdagítja az idei szezon; két érdekes, nagyszerű premierje lesz a színháznak. Pénteken Biró Lajosnak új, szenzációsan megkapó és érdekes drámáját, az 1913-at mutatja társulat, míg vasárnap este pedig a Katonadolognak, Zerkowitz Béla operettjének, a Népopera hatalmas slágerének lesz a premiéréje.

* Hullámsírban. (Az Uránia nagy slágerja.) Óriási érdeklődés fogadta az Uránia hatalmas három felvonásos újdonságát a Hullámsírban című drámát, mely a moziművészet egyik legfrappirozóbb remekműve. Nem a sablonos értelemben vett film ez, melyen a szereplők mesterséges nyújtott cselekménnyel töltöttek ki három felvonást, hanem az események lélektani indokolással egymástól folynak, és minden egyes jelenet természetes folyamán az előzőnek. Az izgalmas és mélyen megható dráma két hőse, a nagyszerű festő és a gyönyörű leány olyan rokonszenves szereplői ennek a megindító drámának, akikhez hasonlóval kevesse találkoztunk. Sorsuknak részesevé lesz a néző, és életük minden fázisában találunk valamit, ami a lelkünkbe markol. A rendezőnek is fontos szerep jutott ennél a drámánál, a leggyönyörűbb természeti szépségekben gazdag helyeken játszattja le a cselekményt, nem pusztán a belső tartalmat, hanem a dekoratív részt is gondosan kiak-

HIREK.

A veszélytelen repülőgép.

(Wright Orville automatikus egyensúlyozója.)

Távíráti tudósítás.

Newyork, január 9.

Amióta a levegőt meghódították a gépmadarak, aviatikusok, tervező mérnökök és megrögzött feltalálók egész sora fáradozik azon, hogy az embert ne csak vakmerő kísérletezővé, hanem valódi urrá is tegye a levegőben. Többször támadt már lármás híre a stabilizátor feltalálásának, de a berendezésekről hosszabb-rövidebb próba után kitűnt, hogy nem felelnek meg a célnak, nem biztosítják a repülőgép egyensúlyát minden körülmények között.

A szeniális Wright testvérek közül életben maradt Orville Wright — ha ezuttal a hírek hinni lehet — a dicsőség: az automatikus egyensúlyozás feltalálása. Már néhány hét előtt azt jelentették Daytonból, hogy a fáradhatatlan mérnök, aki három év előtt visszavonult a nyilvános szerepléstől, nem verseng a levegő rekordjaiért: megoldotta a titkot és hosszú esztendő kutatását siker koronázta: megvan a stabilizátor.

Most azután maga Orville Wright jelentette be ezt az amerikai aeroklub newyorki nagy lakomáján, amit annak a napnak tizenkét esztendő fordulóján rendeztek, hogy Wrighték első biplánja első százötvenméteres utját berepülte. A banketten Wright felszólalt és így nyilatkozott:

— Tavasszal bemutatom stabilizálóval felszerelt gépemet, amely *mindenkinek biztossá és lehetővé teszi a légi utazást.* A balesetek ezután legalább ötven százalékkal ritkábbak lesznek.

Találmánya titkát azonban ma még nem árulta el Wright, hasztalan ostromolták az amerikai riporterek. Vannak, akik úgy tudják, hogy Wright könnyen mozgásba hozható mellékfelületek elcsuszásával tartja fenn az egyensúlyt, mások szerint az egyensúlyozás apró és oldalra billenés esetén egy helyre futó golyócskák segítségével történik. A párisi Journal amerikai munkatársa állítólag magával a feltalálóval beszélt a stabilizátorról és neki Wright annyit elárult, hogy a készülék két részből áll. Az egyik rész a hosszirányú, a másik a keresztben történő elbillenéseket hozza egyensúlyba. A gép repülése szelével lapátot forgat és ez a motorról független lapát adja az energiát a stabilizátornak.

— Készülékem legnagyobb előnye az, — mondta a francia újságíróknak Wright — hogy az egyensúly helyreállása esetén a stabilizátor azonnal nyugvó helyzetbe kerül.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. — Változékony, szeles idő várható, átmenetileg hőemelkedéssel és helyenkint csapadékkal (esővel vagy hóval). — Sürgönyprognózis: Változékony, szeles, enyhébb, sok helyütt csapadék.

— Hazai miniszter Bécsben. Bécsből jelentik: Hazai Samu báró honvédelmi miniszter, aki tegnap este parancsértisztje, Négyhegyi százados kíséretében Bécsbe utazott, ma délelőtt fölkereste a közös hadügyminisztériumot és ott reszort-ügyekben tanácskozást folytatott.

— A román király betegsége. Bukarestből jelentik: Károly román király könnyebb természetű influenzában megbetegedett. A kiadott jelentés szerint a királynak láza nincs és az éjszakát jól töltötte.

— Sorozások Aradon. Arad város területén állításkötelesek sorozása március 2. napján kezdődik és március hónap 6. ikáig bezárólag tart. Sorozási helyiség a városháza földszintjén a volt pénztári helyiség.

— Aradi szállósgazdák sérelmei. Az Aradi Közlöny megemlékezett arról, hogy az aradi pénzügyigazgatóságnál olyan fölterjesztést készítettek a pénzügyminisztérium számára, hogy Arad város fogyasztási adóhivatalát föl kellene oszlatni és célszerű lenne a fogyasztási adók kezelését a pénzügyigazgatóság hatáskörébe utalni. Az előterjesztés tudvalóval azt is tartalmazta, hogy a mostani rendszer mellett rendkívül tág tér nyílik a visszaélésre. Az előterjesztés ellen Arad város nagyobb borkereskedői és szállótermelői azonnal tiltakoztak és keresték az orvoslás módját. Tegnap kijelölt Szabó Zoltán ny. ezredes vezetésével küldöttségileg járultak úgy Varjassy Lajos polgármester, mint Róka József pénzügyigazgató elé és föltárták előttük az előterjesztésben található sérelmeket. A megbeszélés folyamán mindkét helyen a legteljesebb megnyugtatóban részesült a küldöttség. Azt a szállósgazdák se kifogásolták, hogy a városi adóhivatal szigorúan kezelheti a szabályokat, de csak addig, amíg a szigor zaklatás jellegével nem bír. Az ezután történő ellenőrzés segítségével megakadályozható a törvény esetleges megkerülése. A szállósgazdák elérték azt is, hogy az 50 literen alul kimérésre kerülő bormennyiséget a szállítás helyén adóztatják meg a mostanig divó gyakorlattal szemben, amelynek értelmében a kiviteli és behozatali helyen is megadóztatták még az 50 literen alul lévő küldeményt is.

— Hogyan bucsuzik a német trónörökös. Berlinből jelentik: A Taegliche Rundschau közli azt az ezredparancsot, amellyel a német trónörökös december 16-án danzigi ezredétől elbucszott. A szokatlanul meglehetősen napi-parancs szövege a következő: Ezredem huszárjai! Két éven át ugyanazt a kabátot hordtam és ugyanazt a zászlót szolgáltam hűségesen, mint ti. Ő felsége a császár és király új teret jelölt ki katonai működésemet és nekem engedelmességet kell. *Atkozottul nehezemre esik ez és szívem majd megszakad, hogy nem fogok többé előttetek lovagolni, egész életemen át. Biztos vagyok benne, hogy ti is így éreztek ebben az órában. Életem két legboldogabb évét töltöttem el köztetek. Ifjúságom száll ma sirba. Elszakíthatnak ugyan tőletek, de szívem és gondolatvilágom köztetek marad. Ha majd egyszer a király hív titeket és rohamot fujnak, jusson eszetekbe az, a kinek legforróbb vágya volt, hogy a katonának a legboldogabb pillanatát a ti oldalatokon érje meg. Az a szoros és belső kötelék azonban, amely veletek, ezredem fia, elválaszthatatlanul összeköt, csak akkor fog elszakadni, ha majd ütött az óra, a mikor indulnom kell a nagy hadsereghez odafönn. Hurrá! régi, forrón szeretett ezredem. Vilmos trónörökös.*

— Főúri vadászat. Solymosi Lajos báró apateleki birtokán tegnap nagyszerű vadászat volt, amelyen a környékbeli intelligencián kívül előkelő főúri társaság vett részt. Solymosi Lajos báró vendégei voltak: Bohus Lajos báró, Podmaniczky Endre báró, Pongrácz János báró, Czárán János, Jakabffy Gyula, Solymosi Jenő báró, ifj. Bohus László báró és Solymosi Tibor báró. Az előkelő vadászok 154 nyulat, 500 őzet és 5 rókát ejtettek el. A vadásztársaság ma utazott el Apatelekről.

— Öngyilkos ügyvéd. Budapestből jelentik: Vécsey Ignác hatvanhárom éves fővárosi ügyvéd ma veronállal megmérgezte magát és meghalt. Az öngyilkosságának oka ismeretlen.

— Érdekes végrendelet. Szegedről jelentik: Tegnap hirdették ki az elhunyt Dombrádi Nagy Gyula csendőrszázados végrendeletét az örökösök, a rokonság s a református egyház képviselői előtt. A végrendeletnek érdekes kikötése van. A csendőrszázados ugyanis a Kereskedelmi és Iparbanknál letétben lévő tekintélyes vagyonát két unokanővérének gyermekei közül arra hagyta, aki a Dombrádi Nagy előnevet meg tudja szerezni, minthogy vele kihalt a régi család férfiága. Ha pedig ez többeknek sikerülne, akkor sorshuzás döntene a felett, ki kapja az örökséget, az esetben pedig ha senki sem tudná megszerezni a nevet, úgy ez a vagyonrész is a református egyháznak jutna. Az elhunyt egyébként szülei nevére ötezer koronás alapítványt tett az aradi református egyház szegényei számára is.

— Törökország Izzed pasa ellen. Konsztantinápolyból jelentik: Kapcsolatban azokkal az újsághírekkel, amelyek Izzed pasának albán fejedelmé váló proklamálásáról, illetve Izzed pasának albán trónjelöléséről szólnak, Pallavicini örgróf osztrák-magyar nagykövet ma délután diplomáciai lépést tett a nagyvezérnél és felvilágosítást kért az ügyre vonatkozólag. A nagyvezér kijelentette, hogy a porta az egész ügytől távol áll és mindent meg fog tenni, hogy bele ne ütközzék a nagyhatalmak határozataiba.

— Halálozások. Ösv. Domonkos Lajosné szül. Arkay Máriát ma temették el a Deák Ferenc utca 14. ik számú házból a felső temetőben levő családi sírkertbe. Domonkos Lajosné halálát nagy rokonság gyászolja.

Mélységes gyász sújtotta le Kaszab Gézát a poétalelkű aradi volt újságíró és feleségét Kohn Katicát: egyetlen kisleányuk Kaszab Zsuzsika néhány nap előtt vörhenybeteg lett és a veszélyes betegség a két és fél éves csöppség gyöngé szervezetét annyira megviselte, hogy a kisleányka ma meghalt. Megtört szülein kívül résztvevő szívű rokonok és ismerősök osztoznak a gyászban. A csöpp halottat vasárnap délelőtt 11 órakor temetik az izraelita temető halottasházából.

— Letartóztatták a tűzveszélyes filmraktár vezetőjét. Bécsből jelentik: A Gaumont-filmgyárban tegnap kiütött tűznek már négy áldozata van. Ma délután égési sebeiben meghalt az Osztrák Biztosító-Társulat Nemez nevű volt tisztviselője. Nemez a napokban lépett a filmgyár szolgálatába és a gyár épületében elhelyezett hivatalában dolgozott a tűz alkalmával. Tragikus halála nagy részvétet keltett. A Gaumont filmraktár vezetőjét, Piron Jean Albertet a tegnapi tüzeset miatt a rendőrség ma letartóztatta.

— Felmentő ítélet lesz a zaberni ügyben? Strassburgból jelentik: A hirhéd zaberni pörben mindennap új botrány pattan ki. Mára a Strassburger Neue Zeitung szolgál friss szenzációval, mely élénkebb feltűnést és nagyobb kavargást keltett, mint a trónörökös távirata, vagy a Jagow cikke. A strassburgi újság Medikus főhadbírónak, aki holnap Forstner báró hadnagy pörének revíziós tárgyalásán elnökölni fog, egy állítólagos kijelentését közli. Eszerint Medikus főhadbíró pár nappal ezelőtt így nyilatkozott egy baráti társaságban:

— Csütörtökön felmentem Reutter ezredet, szombaton pedig Forstner hadnagyot fogom felmenteni.

A strassburgi lap leleplezése rendkívül feltűnést keltett a valószínűleg nagy botrányoknak lesz még okozója a bonyodalmas pörben.

návja. Szébb, megkapóbb társadalmi témájú filmet még nem mutatott be az Uránia, és így valóban indokolt a közönség osztatlan és feszült érdeklődése, mellyel a Hullámsirban előadásait kíséri. A darabot szombaton mutatja be utoljára az Uránia. 3

* Még egy napig marad a nagy Nordisk-dráma. (Ostrom az Apolló ellen.) A tegnapi premier-napon mutatkozó nagy érdeklődés ma még fokozódott. Már a délelőtti és a kora délutáni órákban annyi előjegyzés történt, hogy az Apolló-színház igazgatósága, a megnyilatkozó nagy érdeklődésnek engedve, telefonon megkereste a filmköleszövő vállalatot a nagynevezésű, hihetetlenül horribilis áldozatok révén sikerült kivinnie azt, hogy „Az elűzött fiú” nyolcfelvonasos kolosszális filmje még szombatra is ittmaradhasson. Hogy milyen nagy szükség volt erre, az csak az esti órákban igazolódott be igazán. Délután öt órától kezdve éjjel tizenegy óráig valóságos ostrom alatt állt az Apolló-színház pénztára. Ugy az első, mint a második előadásra már előre elkelt minden jegy, ami pedig a harmadik előadás kezdete előtt történt, arra még nem volt példa Aradon a mozi történetében. A Zrinyi-utcát a lesett friss hótól burkolt fehér embertömeg szálta meg, a színház pénztára elé pedig rendőrkötést kellett állítani, hogy a rendet fenntartsák. Az igazgatóság igazán nagy figyelemmel járt el s csak annyi jegyet adott ki, amennyi hely van a színházban s így aki bejutott, az zavartalanul élvezhette az összes eddigi megjelent filmeket felülmúló hatalmas, nyolcfelvonasos Nordisk-drámát. Több száza tehető azoknak a azáma, akik ma is kimaradtak az Apollóból, azért az igazgatóság ezúton közli, hogy holnap, szombaton, az utolsó napon csak az előadások előtt marad nyitva a pénztár s az előadások alatt, miután előreláthatólag hely úgy sem lesz, jegyeket nem adnak ki. Az előadások pontosan 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. 4256

* Ifjusági előadás az Apollóban. Illetékes helyről jött felhívásra az Apolló-színház ma, szombaton délután 3 órakor ifjusági előadásra is bemutatja a két nap óta szenzációs sikert aratott hatalmas Nordisk-drámát: Az elűzött fiú. Diákok félhelyárakat fizetnek. 4256

* A kulturpalotában az ereklye-muzeum és régiségtár hétfőn, szerdán és pénteken, a képtár és városi muzeum kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt 9-1 óráig nyitva áll. Belépő-díj 40 fillér. Hétköznapokon a gyűjtemények együttes megtekintéséért a díj 1 korona. Vasárnapokon a gyűjtemények váltakozva, délután 3-5 óráig husz fillér belépődíj mellett tekinthetők meg. Ruhatar díjtalan.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ Egy hitbizományi uradalom pénzzavara. Budapestről jelentik: Mint ügyvédjelölt, harmadfél évvel ezelőtt lépett be Németh József dr. Szendrey Domokos fővárosi ügyvéd irodájába, a mely alkalommal szó esett arról, hogy a mint letette az ügyvédi vizsgálatot, főnökének társává lesz. Itt ismerkedett meg Strasser Emil banktisztviselővel, a Herczeg Imre és Társaság megbízottjával, a ki azért kereste föl Szendrey ügyvédet, hogy mint Bánffy Albert báró erdélyrészi földbirtokos jogi tanácsosa adjon megbízást arra, hogy a hitbizományi uradalmat terhelő tartozások konvertálását a cég kapja meg. Az ügyvédjelölt azzal nyugtatta meg Strassert, hogy a Bánffy-féle ügyeket egyedül és önállóan ő intézi s rajta áll, hogy az adósságok konvertálását ki kapja meg. Honorárium fejében átvett kétszázötven koronát és egy ezerkétszáz koronás váltót, melyet azután értékesített is. Nemsokára azután kilépett az irodából. A cég, jólehet elérte a célját, megkezdte az uradalom intézőségétől a megbízást a konvertálás lebonyolítására, mégis csalás és kasztás miatt följelentette Németh József d

A budapesti büntetőtörvényszék fölmentette a vádlottat, mert be tudta bizonyítani, hogy meg volt bízva a Bánffy-féle ügyekkel, tárgyalt az uradalmi intézőséggel s többször leutazott Erdélybe. A királyi tábla ma Sárkány Lajos dr. bíró előadása után jóváhagyta a fölmentő ítéletet.

§ Gyilkossággal vádolt rendőr. Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy az ügyészség Fischer Flórián volt fővárosi rendőrt, aki Karász Ferenc bérkocsist tavaly leszúrta, letartóztatta. Fischer Flórián a letartóztatás ellen védője útján felfolyamodással élt. A vádtanács ma tárgyalta az ügyet és Fischert felfolyamodásával elutasította, egyszersmind halált okozó súlyos testisértés miatt vád alá helyezte.

§ Csődkérvény. Grill József világosi kádármester ellen a Pankotai Népbank az aradi törvényszéknél megkérte a csődöt. A csődkérvényt a törvényszék hiánypótlás — a váltók bemutatása — céljából visszaadta.

Mozgalom egy műegyetemi tanár ellen.

— Zielinszki professzor és a sztrájkoló technikusok. —

Távírti tudósítás.

Budapest, január 9

Karácsony előtt a műegyetemi hallgatók parázs tüntetést rendeztek az egyetemen Zielinszki Szilárd műegyetemi tanár ellen. A professzor állítólag tíz órára rendelte be hallgatóit az index aláírása céljából, de csak tizenkét órakor érkezett meg. A diákok, hogy az aláírás hamarabb elkészüljön, az indexeket összejáratották és a tanár asztalára tették. Zielinszki a hallgatók magatartását követelőzőnek minősítette és az indexek aláírását megtagadta. Amikor pedig a diákok e miatt tüntetésbe törtek ki, a tanár kirohant a szobájából, szétlökötte a hallgatókat, egyet találmára megragadott és a vállánál fogva megrázta.

Az indexaláírási botrányt a hírlapokban is megírták és emiatt a haragos professzor később néhány hallgatóját megfenyegette:

— Majd találkozunk még a kollokviumon!

A műegyetem harmad éves mérnök hallgatói most szervezkedtek az ingerlékeny és burkoltan elbuktatással fenyegető tanár ellen. A szervezett technikusok hosszú memorandumban mondják el sérelmeiket.

— Zielinszki nem lehet többé bírja azoknak, akiket akár szóval, akár tettel, vagy fenyegetéssel megbántott — írják az elkészeredett műegyetemi hallgatók. — Nem akarunk odaállani Zielinszki elé, hogy az öngyilkossá lett Hauschild kollégánk sorsára juttasson bennünket. A mód, ahogyan Zielinszki ígéretét meghiusítani kell, nagyon egyszerű: a műegyetem jelöljön ki egy új cenzort a kollokviumok és szigorlatok megtartására. Olyant, aki a mostani ügytől teljesen távol áll. Akit Zielinszki megfenyegetett, szabadon választhatja az új cenzort. Ebben az ügyben természetesen meg fogjuk keresni a műegyetem illetékes hatóságát is és bizunk benne, hogy az liberálisán, pártatlanul fog igazságot osztani.

A diákok jelentést tettek az esetről a dékánnak és a rektornak, mert eddig hivatalból semmiféle intézkedést nem történt. Ha az ügyet a kádár...

Tilos a kivándorlás aradi katonaköteleseknek

— A hadkiegészítő parancsnokság átirata. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 9.

Körülbelül két hónapja, a múlt év novemberének közepe táján, jelent meg a hivatalos lapban egy rendkívül fontos és igen sok okból türelmetlenül várt kormányrendelet. A minisztertanács nevében Tisza István gróf miniszterelnök elrendelte, hogy az 1912. évben a hadsereg részleges mozgósítása alkalmával elrendelt utlevél kényszer és kivándorlási tilalom hatályon kívül helyezettessék. Ez azt jelentette, hogy míg az utlevelet kiállító hatóságoknak az említett napig csak oly egyének részére volt szabad külföldi utlevelet kiállítaniok, akik 48. évesek elmultak, míg a kornál fiatalabbak csak belügyminiszteri engedéllyel és csak akkor juthattak utlevélhez, ha nem voltak valamikor katonák, a miniszterelnöki rendelettel ezek a nehézségek és akadályok megszűntek, az utlevelet a különben előírt formák betartása mellett most már gyorsan kiszolgáltatták. Ilyen formák az is, hogy Aradon, a rendőrség, ha olyan ember kér utlevelet, aki katona volt, átír az aradi 33. hadkiegészítő parancsnoksághoz és véleményt kér tőle az írást, vajon katonai szempontból nincs-e kifogása az utlevél kiállítására ellen, a kérelmező eleget tett-e hadkötelezettségének.

Az aradi rendőrségen azt tapasztalták, hogy a hadkiegészítőparancsnokság a hozzá intézett kérdésre azt válaszolta, hogy véleményt nem mondhat Ennek az a következménye, hogy a kérelmezők részére a főkapitányság nem állíthatja ki az utlevelet. Ebből pedig igen sok embernek jelentős anyagi károsodása van. Így történt például, hogy a Martagyárnak Molnár Márton nevű előmunkása utlevelet kért Havreba, mert az ottani autogyár szerződött napi husz korona bérral. A rendőrség átküldte az utlevél aktákat az aradi hadkiegészítőhöz véleményezés céljából, ahonnan a már ismertetett válasszal érkezett vissza. Molnárnak a jövő héten már elkellene utaznia állomás helyére, kért és könyörgött, hogy adjanak neki utlevelet, mert elveszti kitűnő állását.

— Nem lehet, mert a katonaság nem véleményezi.

— Nincs kivándorlási tilalom, a miniszterelnök hatályon kívül helyezte — érvelt a munkás.

Ujra átírt a rendőrség a hadkiegészítőhöz, ahonnan ma megjött a felvilágosítás, melyet érdemes meghallgatni.

— Minthogy a honvédelmi minisztérium még nem értesített bennünket, hogy a kivándorlási tilalom megszűnt, mi kénytelenek vagyunk olybá tekinteni, mintha még most is érvényben lenne az 1912-ben kiadott tilalmi rendelet, írta vissza a hadkiegészítő.

Két hónapja jelent meg a hivatalos lapban a visszavonás és ennyi idő alatt nem jutott el egy miniszteri rendelet az alantas hatóságokhoz. Tehát noha nincs tilalom, mert azt hivatalosan visszavonták, tilalmat állítanak fel, mert a katonaság nem köteles respektálni azt, amit a miniszterelnök aláírásával a hivatalos lap közzé tesz.

— **Másfél órai sötétség két városrészben.** Budapestről jelentik: Kellemetlen helyzetbe kerültek ma este hat és hét óra között a főváros hatodik és hetedik kerületének lakosai. Ez időtájt ugyanis hirtelen kialudtak mindkét kerületben az összes villanylámpák és sötétségbe borultak az utcák, üzletek, lakások, kávéházak, s különösen ez utóbbi helyeken okozott sok kellemetlenséget a hirtelen sötétség. Sziklai Kis Színházában valóságos pánik fogta el a közönséget, mikor a villanylámpák kialudtak s csak nagy nehezen lehetett az embereket megnyugtatni. Majdnem másfél óráig tartott, míg a Magyar Villamosági Részvénytársaság helyrehozta a bajt.

— **Menyasszonyt keresnek a velszi hercegnek.** Londonból jelentik: György angol királyt az aténi koronázó-ünnepségen a velszi herceg fogja képviselni. A Daily Mail jelentése szerint az udvarhoz közelálló körökben azt hiszik, hogy a velszi herceg kiküldetésének más oka is van, mint a mit hivatalosan mondanak. Hir szerint a velszi hercegnek, a ki most husz éves, alkalmat akarnak adni arra, hogy választhasson a görög király legidősebb leánya, a tizenhét éves Heléna hercegnő és a cásár második leánya, a tizenhét éves Tatjana nagyhercegnő között, a ki szintén résztvesz az aténi koronázó-ünnepen.

— **Az új pétervári francia nagykövet.** Párisból jelentik: A Liberté arról értesül, hogy az orosz kormány azt az óhaját nyilvánította ki a francia kormánytól, hogy a pétervári orosz nagykövetség élére olyan személyt jelöljenek ki, aki koránál fogva képes lesz hosszabb ideig megmaradni állásában, s ne küldjenek mindig olyan embert Pétervárra, aki csak rövid ideig marad állásában. Delcassé már a legközelebbi napokban át fogja nyújtani visszahívó levelét a cárnak. Utódja valószínűleg Liautey tábornok lesz.

— **Városból — község.** Szekszárdról jelentik: Szulimán György, a szekszárdi kisgazdapárt ügyvezető elnöke, városi képviselőtestületi tag, néhány hónappal ezelőtt mozgalmat indított, hogy Szekszárd rendezett tanácsú várost **nagyközséggé fejlesszék vissza**, mert a város közterhei óriás módon fölszaporodtak és a pótdadó kilencvenkilenc százalék. A mozgalomnak meg is lett az eredménye, a mennyiben a város képviselőtestülete kimondotta a nagyközséggé való visszafejlődést. Ezt a határozatot azonban a belügyminiszter még nem hagyta jóvá. **Petrozsényből** jelentik: Petrozsény bánya nagyközség lakossága az 1910. évi népszámlálás óta 13.502 lélekre szaporodott. Most mozgalom indult meg, hogy Petrozsény egyesüljön a szomszédos Livazsény községgel és Petrozsénynek akkor közel huszezer lakosa lesz. Tervbe vették, hogy ez egyesülés után Petrozsény nagyközség rendezett tanácsú várossá alakuljon. A román határszélen nagyfontossága lesz ennek a városnak, a mely magyar jellegű vel már ma is egyik erőssége a végvidéknek.

— **A tábornok sikkasztó fia.** Berlinből jelentik: A Lokalanzeiger értesülése szerint Cherbourgban ma letartóztatták Brazza spanyol tábornok fiát a Prinzessin Cecilia gőzös fedélzetén. Mikor a gőzös a kikötőbe ért, francia rendőrök jelentek meg a fedélzeten és magukkal vitték a fiatal Brazzákat. A francia rendőrség a madridi rendőrfőnök megkeresésére járt el. Brazza ugyanis a vád szerint egy Madridi banktól egy milliót csalt ki. Elhitette a pénzügyintézet vezetőivel, hogy apjának, a tábornoknak milliárdjai vannak s így sikerült magyistilú csalása.

— **Katonazene a Központi Kávéházban.** Ma szombaton este 7,9 órától a helybéli os. és kir. katonazenekar hangversenyez. 325

— **Letartóztatott szélhámosnő.** Budapestről jelentik: Ismert szélhámosnőt tartóztatott le ma délután a budapesti rendőrség. A szélhámosnő Russics Mária néven szerepelt és legutóbb egy zombori gyárost fosztott ki. A mikor a gyáros feljelentést tett ellene, az állítólagos Russics Mária külföldre menekült és egyideig Nizzában és Montekarlóban üzte szédelgéseit. Nemrégiben visszatért Budapestre, hol a Szentkirályi-utca 8. szám alatt hitelben elegáns lakást rendezett be magának. Itt Alsószigeti Ruzsicskay Péterné földbirtokosnőnek mondotta magát, míg ma délután egy Váci-utcai üzletben, ahol bevásárolt, egy detektív felismerte és letartóztatta.

— **Borzalmas családirtás.** Berlinből jelentik: Zoldában, Kelet-Poroszországban ma délelőtt halva találták lakásában Bertsy építőmestert, feleségét és öt gyermekét. Bertsy az utóbbi időben súlyos anyagi veszteségeket szenvedett és teljesen tönkre jutott. Megállapodott feleségével, hogy előbb öt gyermeküket, majd magukat végzik ki. Borzalmas tervüket ma végrehajtották.

— **Levélpapír-hét Kerpelnél.** Olosz különlegességet létesített fenti cég a papírszakmában. U. i. családi összeállításban három különböző színű és nagyságú doboz finom levélpapírt 3, 4 és 5 koronás árban hozott forgalomba. A közönség sajtát érdekelt szolgálja, ha ezt a rendkívül kedvező vásárlási alkalmat igénybe veszi. 291

— **A kulturpalota mai ünnepélyén két Buffet áll a résztvevő közönség rendelkezésére.** Az egyik a kis teremben a másik az első emelet előcsarnokában. 324

— **Uj magánkutató, nyomozó és felvilágosító iroda nyitott meg Damjanics-utca 9. sz. alatt,** mely elvállal lelkiismeretes elintézésel minden irányú nyomozásokat, kutatásokat, legdiszkrétebben ugy helyben, mint vidéken. Szives megbízásokat kér Rosner Lajos. 283

— **Lejtár miatt mélyen leszállított árak Fischer-féle Nagy Áruházában, Arad Szabad-ság-ter 12. sz. alatt.**

— **Ritka bélyegek vétele és eladása Kerpelnél. Egész gyűjtemények vásárlása** 291

TARKASÁGOK.

(Az áruló irás.) Valamelyik kis vidéki járásbírósnál egy becsületsértési tárgyaláson a felperes ügyvédje nagy lendülettel valóságos kis vadbeszédben kérte a fele becsületében gázoló bűnös elítélését.

— **Tekintetes királyi járásbírósnak!** — szólt az ügyvéd. — A vádlott hiába tagadja a sértést. Rá van írva az arcára a bűnös hajlandóság, de a kezeiréséből is kiolvasható a tipikus, s született gonosztevő! Tessék csak nézni ezt az aláírást a jegyzőkönyvön: ez a t betű a megátalkodott gonoszlelkűséget hirdeti, a nagy D minden vonás a hazug, becsületsértő jellemre vall.

— **Ejnye, miket nem mond az ügyvéd ur!** — szólt közbe a vádlott. — Hiszen azt az aláírást nem is én írtam: én csak a kézvonást tettem és a jegyző ur írta oda a nevemet!

(A kunyhó.) A történet egyik aradmegyei községben még az ősszel esett meg. A törvénybíróné fiatal leánya jegyben járt (azóta talán már az esküvő is megtörtént.) Egyik szép őszi délután a jegyespár kirándulásra készülődött.

— **Édes anyám!** — jelentette az ifjú menyasszony — kimegyünk Jósikával a szőlőbe.

— **Jól van leányom.**

A szomszédasszony azonban izgatottan félrehuzta a bírónét:

— **Ugyan lelkem,** hogy engedheti el a fiatalokat kettesben olyan messzire. Szájára veszi az egész falu a leányát, ha megtudják.

— **Már miért szólnék meg!** — pattant fel a bíróné. — **Mi van azon,** hogy kettesben mennek a szőlőbe? Hiszen nincsen az én szőlőmben — kunyhó!

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Köszönetnyilvánítás.** B. A. aradi kereskedő 100 koronával a tuberkulózis elleni küzdelem aradi egyesület alapító tagjai sorába lépett.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Az Osztrák-Magyar Bank kamatlába.** Bécsből jelentik: Pénzügyi körökben elterjedt hírek szerint teljes bizonyossággal számítanak arra, hogy az Osztrák-Magyar Bank holnap kimondja a kamatláb leszállítását.

— **Kereskedők értekezlete az üzleti záróra ügyében.** Green Nándor főkapitány megküldötte az Aradi Kereskedők Körének véleményezés végett az üzleti záróráról szóló szabályrendelet tervezetét, a mely a januári városi közgyűlés döntése alá kerül. Az Aradi Kereskedők Köre e szabályrendelet tervezetét vasárnap, január 11-én délelőtt 11 órakor, a kör helyiségében tartandó általános kereskedői értekezleten fogja tárgyalni. Erre az értekezletre a kör ezúton hívja meg összes tagjait, valamint az egyéb kereskedőket, kik eziránt érdeklődnek.

— **Pótadóelengedés egy malom ajfajlépítéséért.** Ceglédre jelentik: A nemrégiben leégett Ceglédi Hengermalom részvénytársaság igazgatósága attól tette függővé a malom ajfajlépítését, ha Cegléd város képviselőtestülete megadja a kért huszonöt éves pótdó elengedést. A város képviselőtestülete ma foglalkozott az ügygel s kimondotta, hogy a kérelmet olyképen teljesíti, hogy a malom az állami adó huszonöt százalékát tíz éven át, ötven százalékát pedig tizenöt éven át fizesse pótdóként. Cegléden a pótdó természetesen ma is több ötven százaléknál.

— **A vetésterület.** Egy fővárosi elterjedt hírek szerint az őszi vetési területének változásairól a hozzá beérkezett megbírási jelentéseket kimutatásba foglalta össze, mely szerint az őszi vetések területe Aradot illetőleg sokkal nagyobb, mint tavaly.

Aradi heti gabonavásár.

(Saját tudósítónktól)

Arad, január 9.

Az idő ismét hidegre fordult. A vetések — és ez fontos — hó fedé, így a fagy ellen védve vannak.

A gabonaüzlet irányzata szilárduló.

A hetipiacok a nagy hideg miatt gyengén látogatottak.

Elkelt a mai piacon:

300 mm. buza	21.—21.50
300 mm. tengeri	11.40—11.50
Rozs	15.—
Árpa	12.—
Zab	12.—

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktábla.

Tavaszi tudósítás.

Budapest, január 9.

Készáru.

Amerika egynegyeddel olcsóbb. Készáru, 5 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

Határidő.

	Déli sárlat	É. órák sárlat
Buza 1914. áprilisra	11.42	11.42
Buza 1914. májusra	11.43—11.44	11.42—11.43
Buza 1914. októberre	10.67	10.68
Rozs 1914. áprilisra	8.72	8.73
Rozs 9. á. októberre	8.86	8.87
Tengeri 19. á. májusra	6.57	6.58
Zab 1914. áprilisra	7.62	7.63
Zab 1914. októberre	7.59	7.60

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (január 9.)

Oestrák hitel	634.—
Magyar hitel	840.25
4% koronajáradék	83.05
Oestrák-magyar államvasuti	725.—
Jelzálogbank	437.—
Lezártbank	515.50
Haus Bank	290.—
Magyar Bank	532.50
Kereskedelmi Bank	3825.—
Rimamurányi	642.—
Salgótarjáni	788.—
Köszöi Vasút	628.50
Városi Villamos	336.25

Bécsi értéktőzsde (január 9.)

Oestrák hitel	674.50
Magyar hitel	840.—
Oestrák-magyar államv.	715.—
Déli vasút	105.—

A Temesvári Lloydársulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 1914. jan. 9. Buza 75 kilogrammos 20.95—21.00 75 kilogrammos 21.10—21.20, 77 kilogrammos 21.45—21.55, 78 kilogrammos 21.55—21.70. Rozs (prima) 15.50—15.60, (közép) 15.00—15.10, Árpa (sorföld) — (rakarmány) 12.65—12.95, Zab (prima) 13.40—13.50, (közép) 11.80—11.90, Tengeri régi (magyar) — új 11.10—11.20, (román) régi 11.80—11.90, új 10.30—10.50, Borsó 100 kgr. (fehér) 4.60—4.90, (rózsá) 5.50—6.00.

Felállítás: Szerkesztő: A.

Rudnyánszky Endre.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1914. évi január 10-én:

A) Bérlet. B) Bérlet. C) Bérlet.

Mér-földkövek.

Erdőp 3 felvonásban. Írta: Knoblauch Edward & Bennett. Arnelé Fordított: Kesztyösné Dezső. Rendező: Szendrey.

SZEMÉLYEK:

Özv. Rh. adné. Follmussré.	Rmily	Harmath J. J.	
Rhead John	Dr. Keszler.	Nancy	Asztalos M. J.
Leánya	K. Kápolnay.	Preece Róbert	Dr. Beregi S.
Sibley Samuel	Várnai Jenő.	Monkhurst	Virág László
Pyne Ned	Delli Lajos.	Muriel	Kemény M.
Toomson	Glasz Lajos.	Richard	Zemplényi Z.

Kezdete este 7/8 órakor.

Fog-Krém

KALODONT

Szájviz

9401

NYILTTÉR.

Minden külön értesítés helyett.

Kaszab Géza és felesége szül. Kohn Katica gyászoló szívvel jelentik, hogy reménységük és boldogságukat, egyetlen kis-leányukat

Zsuzsikát

e hó 9-én rövid szenvedés után két és fél éves korában elragadta tőlük a sors.

Minden jó emberünket kérjük, hogy mérhetetlen gyászunkat könnyítsék meg szeretetükkel.

A korán derékbatört életet velünk együtt siratják a Kaszab, Kohn, Glück, Singer, Kepes és Serényi családok.

A temetés vasárnap, e hó 11-én délelőtt 11 órakor lesz az izr. temető halottas házából. 828

APOLLO

SZÍNHÁZ.

ZRINYI-UTCA. (BÁRÓ BOHUS-PALOTA.)

Közkívánatra

1914. január 10-én:

Az elűzött fiú.

Modern sorstragédia
8 felvonásban.Az előadások pontban 5,
7 és 9 órakor kezdődnek.

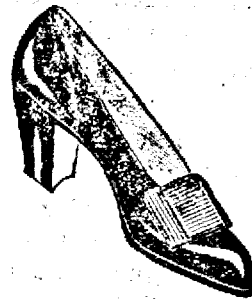
Rendes helyárak.

Fiatal ember

a női divat vagy hasonló
szakmából jó és helyes-
írással más vállalatokhoz

kerestetik.

Ezideig a kereskedelem
terén elért eredmények
felsorolások. Ajánlatot
a kiadóhivatal tovább-
bit, „Kereskedő” jelige alatt.

„Tangó”

legújabb tánc-cipő laok,
bőr és vászomból kész-
rölágos lerakat

Kutányi J.

ARAD, Vörösmarty-u. 1.

Telefon 335 sz. 4026-VI.

Ajánlunk elsőrendű

Porosz Salon kösznet

Magyar Fűtő kösznet

Porosz dió kokszot

Aradi légszesz kokszot

Vasaló Bükkfaszenet

gondosan rostálva — faszén 25 ki-
lós, kőszén és koksz 50 kilós ponton-
san mért és plombázott zsákokban

Legolcsóbb áron, házhoz szállítva.

A házhoz szállítás pontos betartha-
tása végett kérjük becses rendelé-
seit fél nappal előbb megtenni.

Telefon számunk 139.

Kneffel Károly és Fia

kőszén és koksz nagykereskedése

Aradon, Bozsa Benji-tér 2. (saját ház.)

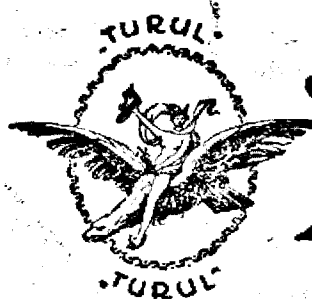
Izraelita iskola

„Működési napló”

nyomtatvány előírás
szerint kapható az

Aradi Nyomda

Részvénytársaságnál

Elegáns ujdonságok BÁL-és ESTÉLYI- CIPŐKBEN.

TURUL CIPŐ GYÁR R.T.
A MONARKIA LEGNAGYOBB CIPŐGYÁRA.

Fiókraktár: ARAD.

20.000 PÁR HETI GYÁRTÁS.

309

130 SAJÁT FIÓKTELEP.

Egy hölgy

hajtódó bárkinék, aki idegyengeségben (Neurasthenia), vérszegénységben, csúszkószvény, stb. betegségben szenved, díjtalanul egy egyszerű, meglepő gyorsan ható gyógyszer ajánlati, amelyet a véletlen által, ismeret meg. Személyesen gyógyult meg ezen gyógyszer által, mint sok más beteg, miután mindféle gyógyszerhez eredmény nélkül folyamodott és lelkiismereti kötelességének tartja hálából ezen nyilatkozatot közzé tenni, tisztán emberbaráti célból, egy tett fogadalom következtében. Szíveskedjenek írásban fordulni **Ed. Müller Amália Budapest, Albertfalva 6.** 9521

29982—1913. kh. sz.

Hirdetmény.

Az eleven hasznos vadak és a hasznos szárnyas vad tojásainak forgalomba hozatala és szállítása tárgyában a m. kir. földművelésügyi miniszteriumnak 1910. évi március hó 1-én 86219. szám alatt kiadott rendeletét a következőkben teszem közhírré.

A hazai vadtenyésztés érdekében és a hasznos szárnyas vad tojásai mindinkább elharapodzó jogosulatlan elszedésének meggátlása végett az 1879. XL. törvénycikk 1. és 16. §-ai alapján rendelem: 1. Élő hasznos vadat, hasznos szárnyas vad tojását, szállítani csak engedéllyel szabad. 2. Az engedélyt a m. kir. földművelési miniszter adja, akihez a kérvényt a törvényhatóság első tisztviselője úján kell benyújtani. A kérvény benyújtása alkalmával hatóságilag igazolandó, hogy folyamodó a vadászati jog tulajdonosa és így az élő hasznos vad befogására, vagy hasznos szárnyas vad tojásainak szedésére jogosult. Az engedélyt kérő, ha nem tulajdonosa a vadászatnak, igazolni köteles, hogy a vad befogást, tojás szedést a vadászat tulajdonosa nem tilalmazta. Az engedély alapján a törvényhatóság első tisztviselője szállítási igazolványt állít ki mely a szállítmányokkal együtt a vasúti, hajózási illetve postai felvételi hivatalnak átadandó. Ha élő hasznos vad vagy hasznos szárnyas vad tojása ilyen szállítási igazolvány nélkül, a vasúti, hajózási illetve post felvételi hivatalnál továbbítás végett feladatni szándékoznak, ily küldemények

felvétele megagadandó és ha mégis tévedésből ilyenek felvételtek, akkor azok visszavonandók, a községi előjárásnak a adandók és erről aközség illetékes első fokú rendőri hatósága azonnal, esetleg távirat úján értesíteni endő. 3. Aki élő hasznos vadat vagy hasznos szárnyas vad tojását az 1. pontban meghatározott engedély illetve igazolvány nélkül szállított vagy azok jogosult megszerzését igazolni nem tudja, kihágást követ el, a rendőri büntető hatóságokkal 15 napi tartó elzárással és 200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő, a nemcsak a eljárás költségeiben, hanem a vad etési és kezelési költségeiben is elmarasztalandó. 4. A lefoglalt vad és tojás, amennyiben a károsult vadászati tulajdonosnak személyazonosságát a lefoglalás alkalmával kétszvevontatlandó kideríthető s hozzá távirattal az intézendő felszólításra 24 óra leforgása alatt beérkező válasza alapján rendelkezésre bocsátandó. Amennyiben a károsult személye, vagy jogosulatlanul megzerzett hasznos vad és hasznos szárnyas vad tojásának származási helye meg nem állapítható a lefoglalt vad és tojások a lehető legrövidebb idő alatt még a kihágási ítélet hozatala előtt az eljárásra illetékes I. fokú rendőrhatalóság által elkobzandók és nyilvános árverésen eladandók. Az árverésen csak a vadászati-rület tulajdonosa, vagy érlelője, illetve ezeknek meghatalmazottjai vehetnek részt. A kihágást elkövető az árverésen részt nem vehet. Ha jogosult árverező nem jelentkezik a vad anok a községnek határában a melyben az lefoglaltatott kincsátandó a tojások pedig nálad általani földművelésügyi m. kir. miniszterium rendelkezésére bocsátandók, illetőleg a lefoglalt tojások ügyében a földművelésügyi miniszter rendelkezése alá kerülendők. Az árverésen befolyt összeg az 1901. évi XX. tcz. 23. §-ában megjelölt célokra fordítandó. Ha az árverés illetve az eleven vad etetési és kezelési költségei a kihágást elkövetőtől nem hajthatók be, azok az árverésen befolyt összegből levonandók. 5. E rendelet az 1903. évi december hó 18-án 10592/903. szám alatt kelt, a m. kir. belügy igazságügyi és kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg kiadott földművelési ügyi miniszteri rendelet hatályon kívül helyezése mellett 1914. évi április hó 1-én lép életbe.

Arad, 1913. évi december hó 22-én.

Greén,
főkapitány.

„Agricola“

Gazdasági és
Kereskedelmi vállalat

Budapest, I. ker. Bud. foki-ut 16-18.

Folyósított törlesztéses kölcsönöket I., II. helyre ingatlanokra és városi bérházakra, s tisztviselői kölcsönöket olcsó kamat mellett.

Elvállalja ingatlanok elparcellázását és az ahhoz szükséges tőkét megszerzi.

Hosszab hitelle szállít mindenféle vetőmagvakat, ipari, gazdasági gépeket és technikai cikkeket.

Keres megbízásból megvételre különböző nagyságu ingatlanokat és kitermelésre alkalmas erdőket és mezőgazdasági bérleteket. 6967

— Közbenjárók díjaztatnak —

Olcsóbb mint a hatósági szék.

Farkas János

mészáros és hentes

József főherceg-ut 7. szám.

Városi és megyei telefon: 739. sz.

Ajánlom a n. é. közönség szives figyelmébe mai áráimat:

Leves hus 1 kg.	K 1-36
Szegyhus 1 kg.	K 1-12
Pecsényehusok	K 1-52
Bastélyos	K 1-60
Vespecsenyő	K 2-
Sertésahus 1 kg.	K 1-40
Sertéskaraj 1 kg.	K 1-60
Sertéssír tiszta friss	K 1-40
Zeliszalona	K 1-32
Haj	K 1-52
Borjucomb	K 2-40
Borju eleje	K 1-60
Kottlet és lapocka	K 2-
Füstölt szalona	K 1-60
Pörzsölt szalona	K 1-60

Naponta friss felvágottak!

A nagyérdemű közönség szives támogatását kérem! 271

Az Andrássy-téren az első emeleten

irodának vagy dívat-salonnak alkalmas utcai lakás

február 1-re

kiadó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Figyelem!

Mindenki meggyőződhet egy próbarendelés által, hogy **Salsoz-m. 2. sz. alatt** azelőtt **Botozal-féle** cipő-füzetbe a legfinomabb kivitelben és olcsó ár mellett készítenek férfi-, női- és gyermek-cipőket.

Cipők nagyraktára

Kecseth-utca 3. szám alatt, hol a legjobb anyagból saját műhelyben készült **férfi-, női- és gyermek-cipők** kivételes olcsó árban, jó minőségben, szolid kiszolgálás mellett vásárolhatók 4683

Tisztelettel:

Czernóczky Mihály

ur- és női-cipész.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket a minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

Villanyos csillárokat, villanyos fűszedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket. 481

892—1918. g. sz.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az eddig házi kezelésben végzett kőműves, asztalos, szobafestő, mázoló és cserepező munkáknak kettő, esetleg három évre kendő biztosítása iránt 1914. január 12 én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

1. A versenytárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki ipara gyakorlására engedélyvel bír.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban egy koronás bélyeggel ellátva a fenti nap d. e. 10 órájáig nyújtandók be.

3. Az elkészített vagy szabálytalan ajánlatokat nem vesszük figyelembe.

4. Az ajánlatok a városi mérnöki hivatalban 1 koronás kapható mlután százalékos engedménnyel az engedménynek számokkal és szavakkal való pontos felüntetésével adandók be.

5. Az ajánlatok kizárólag a városi mérnöki hivatalban kapható ajánlati lapon nyújthatók be.

6. Az ajánlatokhoz a bántépénnek a városi pénztárba való letételét igazoló nyugta csatolandó.

7. A munkálatokhoz kizárólag hazai anyag használható és hazai munkások alkalmazhatók. Ez irányban vállalkozó a városi mérnöki hivatal közvegi ellenőrzésének veti magát alá.

8. Fenntartjuk azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlati árakra tekintett nélkül szabadon válasszunk.

Jogunkban áll a szerződést egy év elteltével minden külön-külön indoklás és kártérítés nélkül felbontani, vállalkozó tartozik a munkálatokat a szerződési egységárak mellett 1918 év végéig végezni.

9. Ajánlattevők ajánlatukkal a végleges döntéig kötelezettségben maradnak.

10. Ha vállalkozó a munkafeltételeknek részben, vagy egészen eleget nem tenne: jogunkban van őt a vállalatától minden további beavatkozás nélkül elmozdítani és munkát kárára és a veszélyére másnak kiadni.

11. Amennyiben többen együttesen tesznek ajánlatokat az ajánlatban megnevezendő azon egyén, a ki a munkálatokat vezetni fogja, társai nevében a munkálatokra vonatkozó rendelkezéseket és utasításokat átveszti és a folyosított járandóságokat felveheti.

Nyilatkozatban kitéendő az is, hogy az ajánlat tekintetében az ajánlattevők egyetemlegesen felelősek.

12. Az ajánlatokban világosan és határozottan kitéendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

13. A versenytárgyalás fennjelt napon és időpontban az ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

14. Az ajánlatok felett Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága dönt.

15. Fenntartjuk azon jogot, hogy esetleg minden ajánlatot tekintet nélkül a felajánlott árakra visszautasíthassuk.

Arad, 1913. évi december hó hó 22 én.

A gazdasági szék.

24867—1918. kh. sz.

Hirdetmény.

A földművelésügyi m. kir. ministerium az országos selyemtenyésztési felügyelőség útján 1914. évi tenyésztésre ingyen ad selyemérpátot, illetve selyemhernyót mindazoknak, kik selyemtenyésztéssel foglalkozni kívánnak.

Akik selyemtenyésztéssel foglalkozni szándékoznak, jelentkezzenek azon egyénnél, aki a községben a selymértete kikeltésével meg van bízva.

A jelentkezők kötelezik magukat a pete, illetve a hernyó átvételére. Aki pedig ingyen petét, illetve hernyót kap, az kötelezi magát alávetni a szabályoknak.

A gubók élő állapotban kilogrammonként a következő árban fognak beváltatni:

Az I-ső osztályú gubónak beváltási ára kilogrammonként 2 korona 80 fillér.

A II-od osztályú gubónak beváltási ára kilogrammonként 1 korona 80 fillér.

A III-ad osztályú gubónak beváltási ára kilogrammonként 20 fillér. Megjegyzetjük azonban, hogy amennyiben a külföldi gubó árak emelkednének, a beváltási árak nálunk is fel fognak emelkedni.

Minden tenyésztő ugyanakkor, mikor a hernyót kapja, egyúttal kap minden gram pete után 3 ly tenyésztő papírt és 6 drb. lyukgatott papírt és azon tenyésztő, aki hőmérővel még nincs ellátva, egyhőmérőt.

Egy hőmérő darabonként 20 fillér; a tenyésztő papír ára lvenként 1 fillér, a lyukgatott papír ára pedig darabonként 1/2 fillér.

A papír és hőmérő ára ugyanint eddig, a beváltásnál vonatik le. Az öntenyésztők azonban, kik különböző oknál fogva nemhoztak gubót, kötelesek az általuk át vett papír és hőmérő árát a beváltás után 15 nap alatt a községhezánál a felügyelő vagy a kikeltő kezéhez lefizetni.

Azok, kik termelt gubóikat bárki másnak kereskedőnek házalónak, stb. eladnák, a törvény értelmében megfognak büntettetni, később meghatározandó összeg erejéig.

Az esetben, ha egy családnál egynél több selyemtenyésztési igazolványi könyvecske találtatnék, akkor ezen igazolványi könyvecskére kiadott összes pete, illetve selyemhernyók, jegyzőkönyv felvétele mellett elfognak koboztatni.

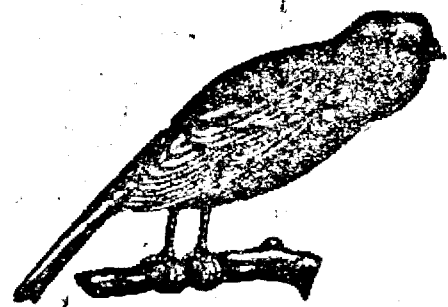
Az, aki nem kikelt hernyót, hanem petét kap és azt önmaga kelteti ki, a termelt gubómennyiség beszolgáltatása alkalmával a kapott petékkal kiadott selyemtenyésztési igazolványi könyvecskére, valamint a petét tartalmazó dobozokat a selyemtenyésztési felügyelőségnek visszaadja; ellen esetben minden dobozért 20 fillér tartozik megtéríteni.

Greén

főkapitány.

Valódi harzi kanári madarak

1912. évi aranyéremmel díjazva. Éjjel-nappal éneklők tengerentúli diszmadarak.

valamint fiatal nemes foxterrier- és spitz-kutyák versenyképes olcsó árban kaphatók

Zimmermann János-nál

Aradon, Deák Ferencz-u. 10.

81004—1918. kh. sz.

Hirdetmény.

Az aradi rendőrkapitányi hivatal és az aradi árszabó hivatal mint iparhatóságok mellett 1914-ik év folyamán működő iparhatósági megbízottak megválasztásának határidejéül, 1914. évi január hó 10-ik napjának d. e. 11 óráját a rendőrkapitányi hivatal iparügyi osztályába kiűzöm s arra az önálló iparosok és kereskedők a választás megajátása céljából meghívom. Arad, 1913. évi december hó 27-én.

Greén

főkapitány.

Ej ha! Ez már

Jó Bor!

Korcsmárosok, szalodások és magánosok

figyelmébe!

Pár száz hektár 1911. és 1910. évi saját termésk bor, igen finom, tiszta, zamatu,

hegyi minőségek! Nem savanyt

Kicsinyben és nagyban eladó.

Kérjen ajánlatot!

Vojtek Alajos

szőlőga. dasága GYOROK-MÉNÉS.

Levél cím: VOJTEK ALAJOS ARAD.

14—1914. pm.

Hirdetmény.

Az 1913. évi legtöbb adót fizetők névjegyzékének kiegészítése tárgyában az igazoló választmánynak 1—1914. szám alatt kelt határozatát az 1886. évi XXI. t. c. 28. §-a értelmében a városban az I. emeleten levő hivatalos helyiségben folyó év január hó 8-tól 18-ig terjedő 15 napi közzéemlére kiteszem azzal, hogy abba bárki betekinthez és az ellen írásban a bíráló választmányhoz felelőzésekkel élhet.

Arad, 1914. január 8-án.

Varjassy

polgármester.

Apró hirdetések.

As „Aradi Közlöny“ egyes példái — már a kora reggeli órákban — a következő helyeken kaphatók:

Kl. Klein Mór könyv- és papírkereskedésben Andrássy-tér 12.

Weisz Leó könyv- és papírkereskedésben Andrássy-tér 13.

Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésben Szabadság-tér 1.

Krippich Zsigmond papírkereskedésben Andrássy-tér 25.

Décsi Géza könyv- és papírkereskedésben Forray-u. (Gr. Hunyady-palota).

Lászy Sándor dohány nagy árudájában Andrássy-tér 21.

Ö. v. Hammerschlag Lipótné dohány árudájában Andrássy-tér 15.

Weisz Antonia dohányüzsdéjében József téren 5.

Ö. v. Ambrusné dohányüzsdéjében Weisz János-u. 3.

Einwag Róza dohányüzsdéjében Weitzer János-u. 13 (Főpostával szemben.)

Ruhmann Zsigmond papírkereskedése és dohányüzsdéjében Hunyadi-u. 1.

Husztli Mária dohányüzsdéjében Szabadság-tér 9.

Barna Réla hírlap- és hirdetői irodájában Atzél Péter-utca 1. Zrínyi-u. oldal.

Márki Clotild dohányüzsdéjében Deák Ferenc-utca 5.

Weisz Juszttinná Arad Hegyalja Villamos-állomás.

Ö. v. Aizikovits Zsigmondné dohányüzsdéjében Salacz-utca 1.

Vasúti vasárnál Arad, pályaudvar

Valamint: T. mosvár, Mezőhegyes, Mató, Brád, Mararadna és Pósti vasútállomásokon, továbbá Nagyváradon és Békéscsabán.

Azon apróhirdetésekre vonatkozó tudnivalók, ahol a hirdetés mellett: „Bővebbet, vagy cím a kiadóban“ áll, közelebbi adatok olvashatók az „Aradi Közlöny“ kiadóhivatalának előcsarnokában elhelyezett táblán.

LEVELEZÉS.

32 éves, özvegy idősebb úri ember barátságát keresi levelek „Barna“ feléigére, főpostaiestente. 302

KIADÓ LAKÁS.

Deák F. u. 22 sz. alatt 2 szoba fürdőszoba és konyha, úri lakás, udvar, szonai kiadó. 304

OKTATÁS.

Magántanulók bármely osztályról felelőséggel felvételnek mérsékelt díjazás mellett. Az íz fiú internátus Arad, Chorin Áron-u. 1. 7055

ALKALMAZÁST NYER.

Tanuló fiúk és leányok felvételnek. Glück, Atzél Péter-utca 2. 278

ALKALMAZÁST KERES.

Tanult kereskedő ki hosszabb ideig önálló volt, — fűszer és vas szakmában, valamint könyvelésben és magyar levelezésben teljesen jártas, — állandó alkalmazást keres. Cím a kiadóban 815

INGATLAN.

Ingatlan. 180 kis hold szántóföld az aradi határ közelében, kedvező feltétel mellett eladó. Cím a kiadóban. 275

Demeter-utca 35. sz. adómentes ház szabadkézből eladó. 6747

ÜZLETEK.

Egy 20 éve fenálló jól forgalmú vegyes kereskedés összes jogokkal és italméréssel, házzal együtt szabad kézből eladó. Bővebbet Hunyadi András Sz. párliget. 278

Eladó egy teljesen jól berendezett motoros tréfifűrészelő vál alatt biztos megrendelő körrel 5 géppel, baltával az füzlethez tartozó kocsikkal, lovakkal, gépszínnel és a bérlet árúhizásával. Betanított emberek is rendelkezésre vannak. Erdőkölődőknek díjtalan felvigyáztást nyújt, adásveteli közvetítő iroda Arad, Téli-u. 4/d. 817

Kiseb fűszer üzlet családi okok miatt eladó. Bővebbet Schwartz Pálnál, Kővé és Teahomzatai zseben, Deák Ferenc-utca 29. 805

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Legjobb porosz fűtésben nagyban és kicsinyben kapható Roth József Eötvös-utca 8. Telefon 68. 5841

Eladó jó karban lévő ga főző (ra-cér) és gas-ütő. Magte-int-ni lehet a d l. o-ótti órákban Schwarz J zsefnél Andrássy tér 3 sz. 311

Csinos szánkó eladó. M gtekinthe 6 Tótkőy Imre-utca 8. 316

Tolnai Világlapjának II. füzet; Tolnai Világlexikonának I, II és III. kötet megjelölt kötetek kaphatók Krauss Paulinkönyvkereskedésben Szabadság-utca 1. Telefon 51. 284

Elhőtűzés miatt eladó két szoba- és konyha-berendezés. Köcsy u. ca. 2, az utcában balra. 808

Koss (pirszén) nagyban és kicsinyben legolcsóbban kapható Roth József Eötvös-utca 8. Telefon 68. 5841

Báli fehér cipők legcsinosebb, óriási választékban kaphatók 5 koronáért Am-rikai Áruházban Deák Ferenc-utca 8. alatt. 6847

KÜLÖNFÉLE.

Pormentes faszón vasalásra kapható Roth József Eötvös-utca 8. Telefon 68. 5841

Diamant Jenő Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (polgári iskolával szemben) épület- és díszmű bádigos munkákat legutányosabban készíti, ugy helyben, mint vidéken. 511

Fucovesin Tabl. fucovesini comp. Elhízás elleni gyógyszer, nem hashajtó, nem ártalmas. Kipróbált biztos szer. — Ára használati utasítással ellátott eredeti doboznak 8 korona 50 fillér. Főraktár: Hehs Vilmos gyógyszerháza a Szent Istvánhoz Aradon, Batthyány utca. Összes készítményeink Földes Kelemen gyógyszerházában is kaphatók. 5189

Takszámoteres
Bér-autok
Telefonszám 816
2281
Szolgálat: reggel 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Valódi angol sport, vadász valamint modern katonatiszt, vasutas és egyéb **sapkákat** ajánl:
Schäffer Henrik
Aradi Első Sapkakészítő vállalat
Arad, Andrássy tér (Bing-ház).
Telefon 208. 2281. 27

Hirdetmény. Az 1913. évi november hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírású jegyzék 11 drb. ívét az évi jövedékről szóló 1899 évi XXV. t. ca. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1914. január hó 6-tól számítandó 8 napra a városi fogyasztási adó felügyelőségnek közönlére azaz tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek névszerint Vidai József, R. zik Albert, R. inich János, br. Nepesa-Biekné, Molnár Antal, Plotér János, Fiam Béla, Zombori Sándor, Berger Ferenc, Uránhat Sándor, Nagy Imréné, T. rako its Sándor, Özv. Neumann Ignác, Némann Ignác, Kertész P., Kovács Gusztáv, Frid Mór, W. nberg r Lajos, Csambor János, S. tics E. n. a ki ki italmérést engedélyt kapnak, nemesak megtekinthetik hanem az azokban kitüntetett fogalmi adatokra nézve ugy nevezett-k, mint az ara i kereskedelmi veszels. or az p restő et is nyuj ha n k b, a fent b. jels t. idő alatt a városi fogyasztási adó felügyelőségnek észrevételeket.

Arad, 1913. november 28.
A városi tanács.

Hirdetmény.

Az aradi ipartestület közlésében működő békéltető bizottság segédtagjainak megválasztására a békéltető bizottság alapszabályainak 3 §-a értelmében határnapul 1914. évi január 18. napjának dé. 10 óráját kitűzöm s arra az alapszabályok 2 §-a értelmében a testülethez tartozó iparosok összes megédeit meghívom.
Választatni fog egy évre szóló megbírással 45 tag és 15 pótag.
A választás felkiáltással, vagy szavazó lapokkal történik és vissza nem utasítható.
Arad, 1913. évi december 21.

Grécz s. t. főkapitány.

Ügyes,
megbízható, vas-, fűszer-, vegyes-
kereskedő
segédet
keres
Weisz János,
Marosillye.

Porosz kocka
D16
Házi és ipari célra
I. rendű száraz

Köszén
Koksz
Bükk-faszén
Aprított tüzifa

ALTSMANN EDE
szénraktár
Wesselényi- és Kiss Ernő-utca 88. sz.
Telefon 46.

pontos súlyban házhoz szállítva ajánl

Aradi Első Takarékpénztár.

Meghívás

az „Aradi Első Takarékpénztár”

részvényeseinek

vasárnap, 1914. évi január hó 25-én délelőtt 10 órakor az intézet-üléstermében (Atzél Péter-utca 1. sz.) tartandó

73-ik rendes évi közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Elnöki intézkedés az alapszabályok 27. §-a értelmében.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1913. évi zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. A módosított alapszabályok 29. §-a értelmében egy felügyelő-bizottsági tag, továbbá két váltóbiráló-bizottsági és két igazgató-választmányi tag megválasztása egy évi időtartamra.
4. Netaláni indítványok. (Alapszabályok 28. §.)

Az alapszabályok 16. §-ának értelmében szavazati joggal bíró t. e. részvényesek, valamint ezek alapszabályszerű képviselői felkéretnek, hogy részvényeiket, vagy az ezekről szóló köz- vagy hitelintézeti letéti igazolványaikat, a képviselők pedig ezenkívül meghatalmazásaikat 1914. évi január hó 24-ig az alapszabályok 22. §-a értelmében az intézet főpénztáránál nyerendő elismervény ellenében letéteményezni sziveskedjenek.

Arad, 1914. január hó 7.

280

Az igazgatóság.

Hogy én azt nem tudtam!

hogy a legjobb

TÉFA és
BRUNN-ot

VOJTEK és WELSZ-

nál kell vásárolni!